

CV 1214

FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN IAȘI

No. 239.

CERCETĂRI

ASUPRA

Mortalității

ȘI

Focarelor de Tuberculoză

ORAȘUL IAȘI

Faire le maximum d'efforts pour conserver et accroître le capital humain, dont la moindre parcelle ne peut être perdue sans une atteinte à la sécurité et à la grandeur d'un pays.
Léon Bourgeois—(Discurs rostit în comitetul de combatere a tbc, 1904).

TEZA

PENTRU

DOCTORAT IN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE

DE

I. L. SILBERSTEIN

SUSTINUTA IN IUNIE 1906.

24 MAY 2005

Lucrare imprimată de Primăria Comunei Iași.

IASI

TIPOGRAFIA NAȚIONALĂ

11. STR. ALEXANDRI 11,

1906.

Stamp: 55.444

* 4 4 0 0 0 3 0 3 8 *

Biblioteca UMFST

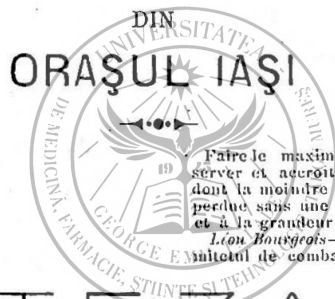
CERCETĂRI

ASUPRA

Mortalității

ȘI

Focarelor de Tuberculoză

Faire le maximum d'efforts pour conserver et accroître le capital humain, dont la moindre parcelle ne peut être perdue sans une atteinte à la sécurité et à la grandeur d'un pays.

Lion Bouygues—(Discours rostit în comitetul de combatere a tbc. 1904).

TEZA

PENTRU

DOCTORAT IN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE

DE

I. L. SILBERSTEIN

SUSTINUTĂ ÎN IUNIE 1906.

Lucrare imprimată de Primăria Comunei-Iași.

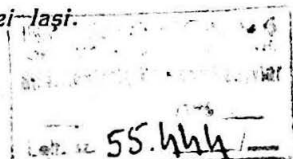

IASI

TIPOGRAFIA NAȚIONALĂ

11. STR. ALEXANDRI 11,

1906.

FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN IASI.

DECAN: PROFESOR DR. Y. J. BEJAN

PROFESORI :

<i>Anatomia patologică</i>	D. Dr. V. NEGEL	Prof. Definit.
<i>Pathologia chirurgicală</i>	} " " C. BOTTEZ	" "
<i>Bandage și aparate de fracturi</i>		" "
<i>Clinica chirurgicală</i>	" " L. SCULY	" "
<i>Fiziologia umană</i>	" " G. SOCOR	" "
<i>Chimia medicală</i>	" " E. RIEGLER	" "
<i>Clinica medicală</i>	" " L. RUSS	" "
<i>Pathologia generală</i>	" " C. TIRON	" "
<i>Medicina legală și Toxicologia.</i>	" " G. BOGDAN	" "
<i>Histologia și Embriologia.</i>	" " E. PUȘCARIU	" "
<i>Teoria și clinica obstetricală.</i>	" " V. I. BEJAN	" "
<i>Zoologia și Botanica Medicală.</i>	" " N. LEON	" "
<i>Patologia și Clinica infantilă</i>	" " M. MANICATIDE	" "
<i>Hygiene.</i>	" " G. PROCA	" "
<i>Anatomia topografică și clinica chirurgicală</i>	" " E. JUVARA	" "
<i>Clinica dermatologică și sifilitică</i>	" " G. DEMETRIADE	" "
<i>Pathologia medicală.</i>	" " A. TEOHARI	Agreg. Defin.
<i>Fizica medicală</i>	" " I. G. STRAYVOLCA	Prof. Def. (Facult. științ.)
<i>Psihiatria și clinica mentală.</i>	" " A. BRĂESCU	Prof. suplinit
<i>Bacteriologia</i>	" " V. ROSCULEȚ	" "
<i>Clinica și teoria oftalmologică.</i>	" " G. SOCOR	" "
<i>Terapeutică</i>	" " E. RIEGLER	" "
<i>Farmacologia, mater. medic. și arta de a formula</i>	" " J. TRODORESCU	Doc. pr. s.
<i>Anatomia descriptivă</i>	" " V. SIMERVOL	Docent
<i>Chirurgia operatorie.</i>	" " ANGHEL	" "
<i>Patologia medicală</i>	" " S. POSA	" "
<i>Medicina Legală.</i>	" " STOENESCU	" "
<i>Obstetrică</i>	" " ANDRONESCU	" "
<i>Chirurgia Genito-urinară.</i>	" " ȘTEFANESCU-Galați	Doc.
<i>Patologia medicală</i>	" " AL. LAMBRIOR	doc. pr. sup.
<i>Psihiatrie și clinica mentală</i>	" " P. ZOSIN	Docent
<i>Anatomia Descriptivă</i>	" " ȘTEFANESCU-Galați	prof. sup.

JURIUL DE PROMOTIUNE

Președinte: D. Profesor Dr. G. PROCA

MEMBRII: { D-I Profesor Dr. L. RUSS
" " " EM. RIEGLER
" " " EM. PUȘCARIU
" " " M. MANICATIDE

Membri suplinitor, Docent : A. Lambrior.

Facultatea consideră cele expuse în această lucrare, ca proprii ale autorului și nu are a da nici aprobare nici desaprobară.

FACULTATEA de MEDICINĂ

Laborat. de Higiena

No. 18

Domnule Primar,

Cu onoare vă rog să bine-voiți a acorda ajutorul D-voastră pentru tipărirea tezei în medicină a domnului doctorand Silberstein, avînd în vedere că lucrarea D-sale asupra Mortalității de Tuberculoză din orașul Iași, făcută sub conducerea subsemnatului, constituie un studiu bine documentat și conștiincios, care merită să fie adus la cunoștința publicului, în interesul bine înțeles al sănătății orașului.

În adevăr mi iese îndoială că o lucrare ca a d-lui Silberstein, care arată numărul cel mare de morți, produse de tuberculoză în decurs de 10 ani, precizînd frecvența deceselor după vîrstă, sex, naționalitate, profesiune și locuință, este de natură să deștepte atenția publicului și a autorităților superioare asupra daunelor serioase ce cauzează tuberculoza în orașul nostru.

În acelaș timp măsurile de profilaxie cari vor trebui să se aplice la combaterea tuberculozii din Iași, vor găsi un auxiliar prețios în lucrarea d-lui Silberstein, de oare ce în studiul d-sale se stabilesc nu numai frecvența tuberculozei, ci și localizarea sa pe anumite strade și la anume grupe de locuitori din oraș.

Nădăjduînd că intervenția mea va găsi sprijinul ce aștept de la cunoscuta Dv. sollicitudine pentru sănătatea orașului, vă rog să primiți, Domnule Primar, încredințarea deosebitei mele considerațiuni.

Dr. G. Proca Profesor de Igienă la facultatea de medicină
din Iași.

D-Sale
Domnului Primar al orașului Iași.

Juriului meu de Promoțiune

Profesorilor mei

O respectuoasă mărturisire a celei mai înalte considerațiuni.

D-lui Prof. Dr. G. Proca

*Pentru deosebita onoare ce mi-ați făcut de a primi președinția
tezei mele și pentru prețioasa călăzire ce mi-ați dat,
precum și pentru bine-voitorul Dv. raport asupra
lucrării, cu care ați obținut pentru mine,
imprimarea ei de către Comuna Iași, vă
rog să primiți întreaga expresie
a viilor mele sentimente de
mare admirațiune și
adâncă recuno-
ștință.*

D-lui Gh. Lascăr

Primarul Comunei Iași

Pentru viul interes ce ca un bun părinte purtați salubrității orașului și tuturor marilor probleme ce privesc obștia, pentru distinsa onoare ce mi-ați făcut în a recunoaște modesta mea lucrare ca de folos pentru sănătatea obștească, admățind imprimarea ei de către comună, vă rog să primiți pe lângă viile mele mulțumiri și respectuoasă exprimare a sentimentelor mele de înaltă stimă și profundă venerație.

*O pagină pentru ai mei
și pentru prieteni.*

PREFAȚĂ

Sub impulsivitatea mișcării antituberculoase din țară și străinătate și fericita inspirațiune a eruditului nostru profesor Dr. Gh. Proca, unul dintre campionii nobilei lupte ce se dă azi în potruva tuberculozei la noi în țară, ne-am propus a trata în lucrarea noastră inaugurală un subiect cu interes pur local, anume despre „mortalitatea și focarele de tuberculoză din orașul Iași“.

După câte știm o lucrare inaugurală cu subiect local pentru obținerea titlului de doctor în medicină, încă nu s'a prezentat pînă acum facultății noastre. Convinși însă că părăsind școala și conduși de ideia de a deveni folositori țării, trebuie să nu ne mărginim a utiliza mijloace de examinare numai în serviciul individului bolnav, spre a-i descoperi și trata boala, ci e bine să îmbrățișăm și problemele sanitare ce se nasc în jurul nostru, să întindem câmpul activității noastre, utilizînd și pe acele mijloace de cercetare ce ne relevă starea de sănătate sau boală a diverselor colectivități ale orașelor și satelor și ale diferitelor grupe naturale din care e alcătuită populația țării.

Iată de ce ne prezentăm cu subiectul ales înaintea judecătorilor noștri, cu speranța de a găsi aprobarea lor, chiar dacă slabele puteri ale unui începător nu vor fi isbitit de a da o valoare strălucitoare modestelor sale cercetări.

Dacă orașele, satele, diversele colectivități vor fi sistematic interogate, bine ascultate și percutate... ele vor releva examinătorului cu precizie reul de care suferă, în tocmai ca și individul bolnav, conșcincios examinat de clinician.

Examenul acesta trebuie să fie cu atât mai minuțios cu cât unele boli grave, ca tuberculoza de exemplu, știu să se ascundă și să scape atențiunei noastre, în timp ce organismul nostru social, întocmai după cum aceeași boală lasă pentru un timp aparența de sănătate perfectă unui bolnav ce mai curînd sau mai târziu va fi victima ei.

Spre a capata o noțiune precisă a rēului, în lucrarea noastră, am întrebat foarte de multe ori cifrele, cari în rigoarea lor brutală știu să spuie adevarul fără înconjur.

Studiul arid, migălios și rece al cifrelor au făcut ca începutul drumului nostru să ne pară monoton, ezitant, prea puțin atrăgător și mărturisim că de multe ori, din această cauză, eram gata a renunța la lucrarea noastră. Convingerea însă ce ne formasem în serviciile noastre spitalicesci și biurouri de consultațiuni, că tuberculoza trebuie să fie destul de respândită în târgul nostru și că trebuie făcut ceva pentru combaterea rēului, m'au atras în mod deosebit; apoi

III

amabilitatea ce am întâlnit la diverse autorități, cînd ne adresam cerînd date și mai ales modestul nostru prim tribut de recunoștință, ce întrevedeam că vom avea ocasiunea de a răsplăti orașului ce ni-a dat școală, ne-a decis să urmăm neclintit calea cu tenacitate și devotament, avînd singurul țel de a face ceva util și singura noastră dorință este de a fi isbitit.

Înainte de a intra în dezvoltarea subiectului nostru, ne facem o plăcută datorie de a adresa viile noastre mulțumiri d-lui Prof. Dr. Petrini-Galatz, președintele „Asoc. pentru profilaxia tuberculozei”, pentru că consecvent frumoasei opere pentru care D-sa s'a devotat, a acordat o frumoasă atențiune, chiar de la început, lucrării noastre, prin bine-voitoarea adresă trimisă în Iunie trecut autorității noastre comunale, în scop de a ni se pune la dispoziție materialul statistic necesar.

Dl. Dr. Kaminski, șeful serv. statistic de la direcția serv. sanitar, Dl. L. Colescu, șeful serv. statistice generale de la Ministerul Domeniilor, Dl. Dr. Buicliu, medic șef al orașului și Dl. N. A. Bogdan, șeful serv. Stării Civile, au dreptul la recunoștința noastră, pentru concursul ce ni-au dat în cercetările făcute.

Aducem de asemenea omagiile noastre de mulțumire și adîncă recunoștință domnilor profesori ai Facultății noastre de medicină, maștri de seamă și clinicieni distinși, cari ne-au însuflețit cu luminile lor de pe înălțimea catedrei, în instructivile laboratorii sau lingă patul suferinzilor.

ÎNTRUDUCERE

Evoluția noastră socială grabnică a adus după sine o însemnată creștere a grupului colectiv din orașe, a cărui elemente sînt chemate aci fie de necesitățile progresului științific și industrial ce am realizat, fie de numeroasele administrații și servicii publice, ce se creează în urma puternicului avînt ce a luat țara în toate ramurile activității.

Odată cu dezvoltarea vieții colective la noi, se dezvoltă treptat și solidaritatea sanitară a indivizilor, căci acum indivizii trăind în condițiuni mai nefavorabile de sănătate publică, ei sînt amenințați de o mai ușoară propagare a boalelor transmisibile.

Astfel, serviciile sanitare ale orașelor, au simțit nevoia, în interesul salubrității comune, de a-și dezvolta atribuțiunea lor și de a revendica în numele ei tot ceia ce privesce ameliorarea condițiunilor de igienă publică, tot ceia ce privesce sănătatea cetățenilor și preservarea lor de boale transmisibile. Ele avînd misiunea de a rădica valoarea socială a individului, au devenit astfel factorii esențiali de ameliorarea rasei. Astfel s'a născut pentru orașe, nevoia unor legi de apărare contra unora din boalele trans-

misibile ca declarație obligatorie, desinfectare etc. apoi legi pentru pastrarea salubrității publice ca: alimentarea cu apă potabilă, observarea salubrității imobiliare, curățenia stradelor și locurilor virane, îndepărtarea dejecțiilor și gunoaelor, canalizare, grădini publice etc.; apoi legi ocrotitoare a sănătății publice ca: supraveghierea alimentelor, observarea igienei stabilimentelor industriale, școalelor etc. Toate legile și reglementele ce privesc sănătatea publică, autoritatea sanitară a comunei, are datoria de a le aplica cu rigoare și cu toate că în aparență numai, ele sînt une-ori vexatorii pentru individ, ele sînt însă în totdeauna folositoare în cel mai înalt grad sănătății obștești.

Această dezvoltare a măsurilor de apărare sanitară a devenit cu atât mai necesară cu cât în ultimul patrar al veacului trecut s'au ivit în orașele noastre unele boli grave, ce prin caracterul și prin numărul mare de victime ce face, au atras în deosebi atenția asupra lor. Una din aceste boli grave este Tuberculoza.

Caracterul amenințător al acestei boli ce se accentuează din ce în ce mai mult, se datorește desigur și imigrațiunii continue ce se indeplinește în orașe, și este o consecință fatală a evoluției noastre sociale. Crescerea neîncetată a grupului colectiv din oraș, aducînd odată cu schimbarea în situația economică a clasei muncitoare mai ales, și o înrîntățire a stării de salubritate publică, favorisază în acelaș timp și izbucnirea și difuziunea boalei.

* * *

Din cercetările noastre reiese că orașul Iași, deși nu are o populațiune prea deasă și nici un regim industrial dezvoltat, totuși el nu este scutit de tristul privilegiu al tuberculozei, ci ocupă încă un loc însemnat printre orașele noastre în privința mortalității sale de această boală și stă în fruntea multor orașe mari din străinătate.

Aceasta pentru că „nici puțina densitate a populațiunii noastre orașenesci, nici regimul nostru industrial nu ne constituie o protecțiune eficace contra tuberculozei. Ba încă printre pricinile cari contribuiesc la reaua stare igienică a orașelor noastre se acuză cu drept cuvânt astăzi, labărtirea lor în suprafață.

„Cartierele marginase ale orașelor noastre rău pavate, rău șoseluite, fără apă potabilă și fără canale de scurgere, murdare și infectate de miasmele paludismului sînt cu deosebire bînuite de tuberculoză; după cum și locuințele acelor cartiere construite rău și din material prost, umede și fără soare sînt tot așa de insalubre ca vastele și tristele căzărmi uvriere din apusul Europei.

„Și acelaș lucru se întîmplă și cu micile noastre ateliere de tipografie, de tîmplărie, de cismărie sau croitorie, cari se găsesc în stare de inferioritate nu numai economică dar și igienică față de marile ateliere și uzine din apus, unde lucrează sute de lucrători, dar unde se exercită mai bine și supraveghierea administrației și propriul control pe care-l pot exercita lucrătorii conștienți de interesele lor ¹⁾

1) Tuberculoza în România de Dr. I. Radovici.

Sfortările ce hygiena publică face pentru a proteja colectivitățile, numără desigur numeroase succese și totuși se găsește ea însăși slabă în fața unor boli atât de grave ca tuberculoza, ce amenință și societatea viitoare prin lovitura ce trimite societății actuale. Mînă în mînă cu alcoolismul ea atinge grav populațiunea orășenească, după cum malaria și pelagra prăpădesc populațiunea rurală. Ea constituie astfel o primejdie socială de care țeri mai mari și mai bogate s'au inspăimântat și prin tenacitatea și invincibilitatea ei a dat mult de lucru hygienei publice.

La noi în țară, mișcarea antituberculoasă datează de 5 ani și ea este condusă cu multă pricepere și ardoare de către Dl. profesor Dr. Petrini Galatz, președintele „Societ. de profilaxie și asistența tuberculosilor săraci“, societate înființată grație actiței D-sale stăruinți, în Bucuresci, în anul 1901 și în jurul căruia s'a grupat un număr de medici entusiști, activi și foarte devotați causei. Această societate, de la înființarea ei, a știut să misce inițiativa privată, să atragă atențiunea publicului și să câștige bună-voința guvernelor, cari au început să încurajeze inițiativa privată din ce în ce mai mult printr'o serie de acte. Astfel societatea fu recunoscută de persoana morală, o porțiune de teren îi fu acordat pentru un sanator, împreună cu suma de 400000 lei necesară pentru zidire și mai târziu acordarea unei subvenții anuale de 150000 lei ce necesitează întreținerea.

Peste puține zile li se rezervă acea fericită mul-

tumire sufletească de a videa nobilele lor stăruințe încoronate de succes, în inaugurarea Sanatorului și Spitalului de izolare de la Filaret, clădit din nobilele eforturi ale acestor oameni de bine.

Ei au câștigat astfel un fort unde vor putea întâmpina furtuna tuberculoasă ce amenință Bucureștii, și în care vor putea rezista, lupta și învinge primejdia tuberculoasă din Capitală.

După cum vom videa, pericolul tuberculos există și pentru Iași și lucrarea noastră, scoasă din statistica deceselor, deși începutul numai a unor triste constatări, va fi însă destul de convingătoare că răul există și că măsuri de apărare se impun.

Spre a combate răul cu succes trebuie să avem o cunoștință mai precisă și mai amănunțită despre dînsul, despre intensitatea sa, câți mor de tuberculoză, ce elemente atinge, ce sex, ce vîrstă, asupra cărui părți din populație ea apasă mai greu, ce religie sau confesie bîntue cu mai multă furie, asupra cărui părți din oraș ea se abate mai mult, în care strade sau mahalale, în cari anume case se îngrămădesce numărul mai mare de decese de tuberculoză, cari sînt cu alte cuvinte focarele de tuberculoză din oraș, unde se găsesc izvoarele permanente de infecție.

Din totalitatea acestor cunoștinți vom capata pe lîngă convingerea despre existența răului și indicațiuni precise asupra măsurilor ce se vor lua.

* * *

Printre diversele procedee de studiu pozitiv al faptelor sociale, cel mai vechiu este procedeul statis-

tic și în lucrarea noastră am întrebuințat metoda statistică ca metodă de cercetare.

La început metoda statistică¹⁾ era singura metodă de investigație a guvernelor și de ea se serviau spre a afla numărul de supuși. Cu timpul însă, ea a capatat din ce în ce mai multe aplicațiuni și începe a servi și pentru scopuri științifice și de ea încep a se interesa și a se ocupa și particularii și societățile savante, nu numai guvernele ca pînă acum. Cunoscințele statistice sînt respândite din ce în ce mai mult, numeroase scrieri apar și astăzi ea constituie un bogat ansamblu de lucrări și rezultate.

Metoda statistică alege în tot-deauna obiecte accesibile, importante și cari merită toată atențiunea sa. Cînd un obiect oare care a relevat importanța sa socială într'un mod clar, cînd există siguranța că se pretează numerațiunii, aceste două condițiuni motivează în deajuns o cercetare statistică.

În chestiunile de salubritate publică statistica este aceia care rădică problemele importante ce o privesc și ea dă în acelaș timp și elementele necesare pentru rezolvirea lor. Administratorii publici vor profita și ei din aplicația statistice la salubritatea publică, căci munca lucrătorilor fiind capitalul pe care aceștia îl întrebuințază la întreținerea lor, în interesul general, ei au datoria ca acest capital să nu se pierdă și să nu ne apese încă cheltueli ce necesitează întreținerea lor. Statistica sanitară descoperindu-ne numărul de perdiri cauzate de o boală, și controlînd în

1) René Worms Philosophie des Sciences Sociales. p. 92.

acelaş timp şi eficacitatea măsurilor pentru reducerea lor, ni va micşura şi cheltuelile cu care ne apasă întreţinerea lor.

„Fără statistică sanitară şi fără organe de control pentru alcătuirea exactă a acestei statistici, aplicaţiunile igienei se fac la întâmplare, destinînd de pildă mai multe mijloace pentru combaterea leprei de cît pentru profilaxia pelagrei sau cheltuind sume mari pentru tratarea bolnavilor, iar pentru aplicarea măsurilor preventive fixînd budgetul la sume cu totul minime şi neîndestulătoare¹⁾).

Pentru cercetarea mortalităţii de tuberculoză în Iaşi, am scos materialul statistic din consultarea registrelor de mortalitate ale comunei.

Ca tehnică, am întrebuiţat sistemul fişelor, în care s'a trecut numele, etatea, naţionalitatea sau religia, domiciliul cu despărţirea, strada şi No. casei unde decesul a avut loc, sau eventual spitalul şi în fine forma clinică a tuberculozei.

Datele noastre nefind luate în grabă, ci culese sistematic şi în timpul îndelungat de un an, avem încredere de a putea presenta date precise asupra chestiunii ce vom trata.

---

1) *Prof. Dr. G. Proca*. Lecţiunea de deschidere a cursului de Igienă la Facultatea de Medicină din Iaşi—1904.

Statistica deceselor de Tuberculoză din Iași

CAP. I.

INTENSITATEA MORTALITĂȚEI DE TUBERCULOZĂ

Evaluăția numerică în mortalitatea de tuberculoză a orașelor este în todeauna inferioară adevărului, din cauza numeroaselor lacune ce fatalmente se strecoară, astfel că în acest caz numerațiunea nu relevază de cât o parte numai, din mortalitatea reală.

Pentru orașul Iași, avem de asemenea convingerea că numărul de victime ce face aci tuberculoza, ea trebuie să fie mai mare de cât acel ce s'a putut găsi.

Iată cifrele de mortalitate anuală pentru toate formele de tuberculoză, pe fie-care din anii perioadei 1895—1904. Aceste cifre represintă numai mortalitatea anuală de tuberculoză din oraș, de oare ce am înlăturat pe fie-care an numărul de decese ce-l dau străinii de oraș, veniți aci și decedați în diverse spitale s'au case particulare.

1895 : 255	1900 : 243
1896 : 281	1901 : 225
1897 : 251	1902 : 208
1898 : 232	1903 : 212
1899 : 209	1904 : 229

Din această tabelă se vede că mortalitatea de tuberculoză nu presintă pentru oraşul nostru oscilaţiuni mari de la un an la altul, ci se menţine cu oare care constanţă şi nu are tendinţa nici de a creşte nici de a descreşte.

Făcînd media acestor cifre găsim că media mortalităţii anuale de tuberculoză pentru perioada studiată de noi este 234.5.

Deşi cifra acesta este destul de mare pentru un oraş aşa de puţin industrial ca al nostru, totuşi credem că această medie anuală nu zugrăvesce în adevăratele culori negre tristul tablou de vieţi omenesci ce tuberculoza smulge zilnic din mijlocul oraşului nostru.

Intr'adevăr sînt mai multe cauze cari contribuie în a micşura mortalitatea reală de tuberculoză :

Un deces de tuberculoză a unui membru dintr'o familie poate une-ori dăuna moralmente mult celorlalţi membri, astfel că ei au în totdeauna interesul de a ascunde diagnoza şi de prea de multe ori medicii familiei cedează de complezenţă şi rezultatul e că în registrele de mortalitate ale Comunei, multe decese trecute cu diagnosticul de pneumonie, broncopneumonie, bronşită sau pleurezie sînt datorite în realitate tuberculozei.

Profesorul Brouardel în raportul ce face comisiunea însărcinată de a studia propagarea tuberculozei ¹⁾ şi mijloacele de a o combate, crede că din adu-

---

1) Commission de la Tuberculose — La Propagation de la Tuberculose.

narea rubricii ce dă cifrele de mortalitate prin tuberculoză cu aceia a bronșitelor cronice, s'ar putea căpăta o destul de exactă apreciere a mortalității reale datorite tuberculozei.

Dăm aci un tablou de decese datorite boalelor aparatului respirator²⁾ în comparație cu decesele datorite formei pulmonare a tuberculozei în orașul Iași.

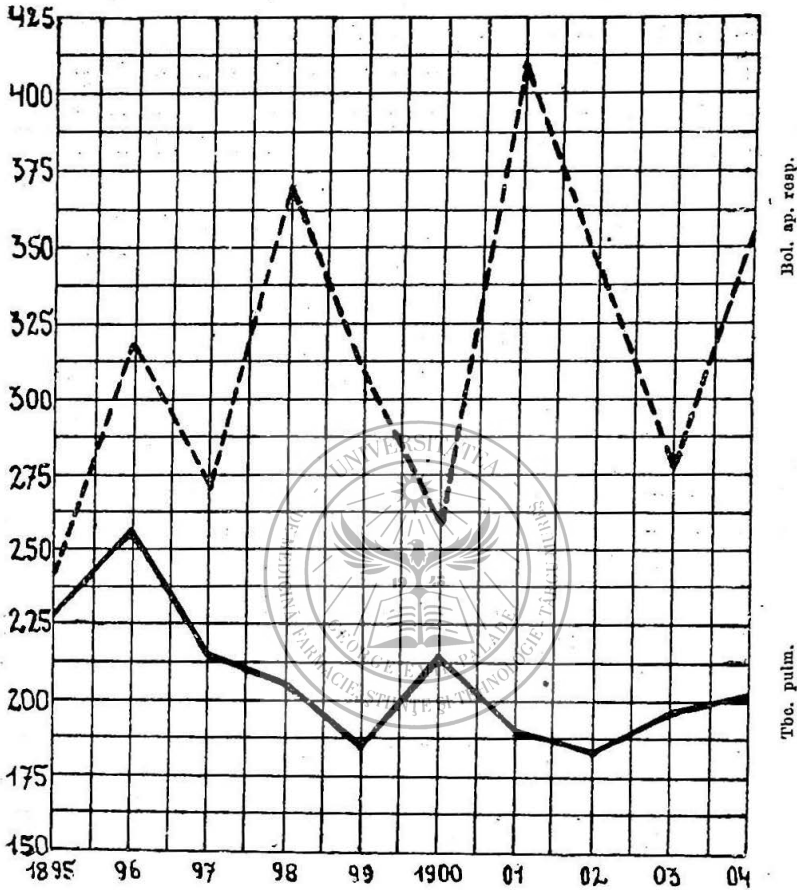
<u>Anul</u>	<u>Bol.ap.resp.</u>	<u>Tbc.pulm.</u>
1895:	242	228
1896:	319	257
1897:	268	215
1898:	373	206
1899:	306	185
1900:	261	215
1901:	410	192
1902:	345	183
1903:	277	197
1904:	353	201

Represintind în mod grafic, în curba alăturată mersul tuberculozei pulmonare în raport cu decesele cauzate de boalele aparatului respirator, se vede bine întru cât scăderea mortalității de tuberculoză atârână de frecvența mai mare a deceselor pe cari le dau bolile aparatului respirator, în general.

²⁾ Această tabeli ne-a fost pusă la dispoziție de către Dl. Dr. Buiucliu, medic șef al orașului Iași.

Curba deceselor de tuberculoza și a bolilor aparat. respirat.

Grafic I.

Intr'adevăr din observarea curbei se vede că mortalitatea de tuberculoză considerată ca cifra absolută e mai mică atunci cînd mortalitatea bolilor aparatului respirator e mai rădăcată și pe lîngă aceasta se mai constată o scădere a cifrei de mortalitate de tuberculoză de la 1895 la 1904.

Această scădere însă poate să fie numai aparentă, pentru că suma tuturor formelor de tuberculoză nu arată de loc o scădere pentru acest interval și nu se poate admite ca tocmai forma pulmonară a ei, boala atât de gravă și transmisibilă, să scadă de la sine fără să se fi luat măsuri de combatere în potriva ei.

Din contra oscilațiunea curbei ce o reprezintă comparată cu aceea a deceselor de bolile aparatului respirator, invederează foarte bine că această din urmă curbă conține multe decese date în realitate de tuberculoză pulmonară, de oare ce ea se urcă când prima curbă arată scădere.

Încă o cauză care intervine, aducînd după sine o micșorare a adevăratelor cifre de decese prin tuberculoză, este că din categoria de bolnavi, atinși de o formă latentă, ori ce deces de vre-o boală acută, ce survine la ei, se declară deces de această din urmă.

În acelaș sens lucrează și faptul greutății de diagnosticare a tuberculozei la copiii din prima vîrstă a copilăriei, astfel că decesele de tuberculoză a acestora sînt foarte dese ori trecute la rubrica: debilitate cogenitală, cachexie infantilă. etc.

Diagnosticarea neprecisă a naturii meningitelor la copii de 0—15 ani, credem că dă aceleași cauze de erori în privința evaluării numerice a deceselor de tuberculoză din orașul nostru, micșurînd mult cifra reală.

În cercetările noastre am grupat deosebit meningitele copiilor din vîrsta aratăată, ele nu întră în cifra anuală a deceselor de tuberculoză găsită de noi, nu

am întrebuițat cifrele ce le represintă în nici-o operațiune și nu le-am admis în nici o concluzie.

Un lucru însă ne pare curios și anume: media anuală de decese datorită meningitei tuberculoase, declarată ca atare, pentru perioda noastră este 8, pe cînd meningitele simple (?) dau o medie pentru acelaș period de 41, prin urmare o medie de 5 ori mai mare. Oare aceste meningite sînt chiar toate de altă natură de cît de natură tuberculosă ?

Apoi dacă observăm lista stradelor ce cuprind numerele caselor unde s'au localizat decesele de tuberculoză din oraș, vedem că foarte multe din aceste decese de meningită ¹⁾ au avut loc tocmai acolo unde decese de tuberculoză s'au repetat. Nu arată oare aceasta, că mare parte din ele ar putea fi de natură tuberculoză ? și atunci și mortalitatea de tuberculoză din orașul nostru, apropiindu-se de cifra reală, ar fi crescută cu cel puțin 20—30 de decese anual.

Deși am notat această noastră părere, totuși n'am operat de loc cu cifrele ce represintă aceste decese de meningită și ne-am ferit de a trage concluziuni din ele.

Intre cauzele ce tind a micșura cifra reală a mortalității prin tuberculoză, s'ar putea număra și exodiul de tuberculoși ce se indeplinește primavara, cînd mulți bolnavi pleacă în căutarea unui aer curat la țară și din ei mulți nu se mai întorc.

1) Numerile închise în parantez, ce se observă în lista stradelor de la anexe, arată casele unde au avut loc decesele de meningită simplă.

Vom vîdea îndată, dacă cifra de mortalitate de tuberculoză deși hărțuită așa cum este de o mulțime de cauze, cari au redus-o negreșit, totuși, așa cum s'a găsit de noi, ea este destul de însemnată spre ne decide să luăm cât mai curînd măsuri de aparare contra acestui flagel.

Din cifrele căpătate, rezultă că mortalitatea anuală pe perioada noastră este de 234.5. Raportînd această medie, la media populației Iașului, dedusă pe fie care din acei 10 ani de cari ne ocupăm, din recensementul 1899, după indicațiile D-lui L. Colescu, Șeful Serviciului Statisticii generale de la Ministerul de Domenii, găsim că toate formele de tuberculoză la un loc, prezintă în orașul nostru o mortalitate de 32.56 pentru fie care 10,000 locuitori și după cum vom vîdea, forma pulmonară singură dă : 30.30 decese la 10,000 locuitori.

Spre a vîdea locul ce ocupă orașul nostru printre celelalte orașe din țară, după frecvența cazurilor de moarte datorită tuberculozei, e destul să constatăm că pentru perioda 1896—99 el ocupa locul al 8-lea din 10 orașe, prin mortalitatea dată de forma pulmonară singură a tuberculozei și urma cu mortalitatea sa imediat după București, oraș care are o populație de 3 ori mai mare și o industrie mult mai dezvoltată.

1896—1899

1) Giurgiu	cu 60.8	decese de tbc. pulm.	la 10,000 loc.
2) Ploesci	43.3	"	"
3) Bêrlad	42.4	"	"
4) Craiova	40.2	"	"
5) Brăila	30.4	"	"
6) Botoșani	30.1	"	"
7) București	29.2	"	"
8) Iași	28.8	"	"
9) Galați	28.7	"	"
10) Buzău	27.8	"	"

Astăzi deși cu o mortalitate de tuberculoză pulmonară mai mare (30.30 pentru perioada 1896 — 904) orașul nostru ocupă același loc, și stă încă înaintea multor orașe din țară, în această privință. 1)

1896—1904

1) Giurgiu	cu 58.13	decese de tbc. pulm.	la 10,000 loc.
2) Bêrlad	41.58	"	"
3) Craiova	39.22	"	"
4) Ploesci	35.57	"	"
5) Brăila	32.27	"	"
6) București	31.57	"	"
7) Galați	31.30	"	"
8) Iași	30.30	"	"
9) Buzău	29.68	"	"
10) Botoșani	27.45	"	"

Iar din tabela alăturată se poate deasemenea vi-

1) Acest tablou este prelucrat după acel al D-lui Prof. Proca pentru perioada 1896—99 și acel inedit al D-lui Dr. Kaminski Șeful serv. Statist. de la Serv. Sanitar, pentru 1899—904 și reprezintă numai forma pulmonară a tuberculozei.

dea că Oraşul Iaşi stă şi în fruntea multor oraşe mari din Europa prin mortalitatea dată de tuberculoză. ¹⁾

Oraşe	Populaţia			
1) Iaşi	68.067 l. cu	30·30	²⁾ dec. de tub. pulm. la	10000 l.
2) Moscova	1092,360	28·4	"	"
3) Odessa	492,000	25·0	"	"
4) Varşovia	769,639	23·8	"	"
5) Berlin	1,972045	21·1	"	"
6) Neapole	568,166	18·6	"	"
7) Gascow	898,357	18·1	"	"
8) Roma	501,520	17·4	"	"
9) Londra	4,648950	16·9	"	"
10) Bruxelles	586,936	16·8	"	"
11) Stutgard	196,212	16·4	"	"
12) Amsterdam	548,947	15·4	"	"
13) Rotterdam	363,932	14·3	"	"
14) Utrecht	111,722	12·7	"	"

Spre a cunoaşte locul însemnat ce ocupă tuberculoza printre celelalte cauze de moarte, am calculat procentul anual de decese cu care ea alimentează mortalitatea generală a oraşului nostru :

Din observarea tabelii alăturată se poate vedea aceasta, pentru perioada 1895—1904 :

1) Această tabelă e prelucrată de noi după aceea a D-şoarei Dr. E. Arbore şi după tabela XIX din „Communications statistiques. publiées par le bureau municipal de statistiques d'Amsterdam—1904”

2) Aceasta medie găsită de noi pentru forma pulm. a tbc. pe perioada 1895—904, corespunde perfect cu aceea găsită de Dl. Dr. Kaminski pentru periodul 1899—904.

În anul 1895 tuberc. a dat 15.86 dec. la 100 dec. bol. div.

1896:	"	"	11.53	"	"	"
1897:	"	"	12.40	"	"	"
1898:	"	"	11.71	"	"	"
1899:	"	"	11.43	"	"	"
1900:	"	"	12.35	"	"	"
1901:	"	"	11.60	"	"	"
1902:	"	"	10.76	"	"	"
1903:	"	"	11.55	"	"	"
1904:	"	"	12.94	"	"	"

Din media acestor procente anuale urmează ca :
la fie-care sută de decese de diverse boli, 12 sunt cauzate de tuberculoză în fie-care an.

Spre a ne da seamă cât e de mare acest procent de mortalitate dat de tuberculoză, e bine să comparăm perderile cauzate de ea cu acele date de bolile infecțioase acute, cari prin mersul lor și modul fațăș cum lovesc, au isbutit să inspăimânte publicul, pe cînd tuberculoza, boală gravă, care, pentru că-și indeplinesce acțiunea sa destructivă cu încetul și pe ascuns, a isbutit multă vreme să se sustragă atențiunii noastre și să ne înșele asupra perderilor însemnate ce ne cauzază.

Ast-fel constatăm că tuberculoza ni-a dat **2345** de decese pe 10 ani, o medie anuală deci de **234**, pe cînd toate celelalte boli infecțioase luate la un loc pentru aceeași perioadă, ne-au dat numai **1371** de decese, cu o medie anuală de **137**, adică aproape de 2 ori mai mică ca a celei dintâi.

Iată și modul cum se repartizează decesele date de boalele infecțioase¹⁾ și de tuberculoză pe 10 ani (1895—1904.

Difteria	429 decese	Tbc. pulmon.	2069
Scarlatina	393 "	Tbc. crier. și memb.	88
Morbili	120 "	Tbc. org. dig.	53
Tusă conv.	57 "	Tbc. org. sexuale.	1
Febră tif.	370 "	Tbc. oaselor și artic.	52
Variola	2 "	Tbc. glandelor (Scrof).	61
		Tbc. miliară acută.	21
	<u>1371</u>		<u>2345</u>

Comparind procentul de mortalitate dat de tuberculoză alături de acel dat de celelalte boli infecțioase, pe fie-care din anii perioadei studiate, față de mortalitatea totală, se vede că: *intensitatea mortalității de tuberculoză e de 2 ori mai mare ca aceea a tuturor boalelor infecțioase luate la un loc.*

Ast-fel avem la 100 de decese cauzate de diverse boli.

1895	cauz. de tbc.	15·86	cauz. de boli infect.	5·33
1896	"	11·23	" "	13·20
1897	"	12·40	" "	7·80
1898	"	11·71	" "	5·06
1899	"	11·43	" "	2·47
1900	"	12·35	" "	3·35
1901	"	12·60	" "	5·58
1902	"	10·76	" "	8·42
1903	"	11·55	" "	3·85
1904	"	12·94	" "	3·58

1) Tabelă bol. infect. e prelucrată după aceea întocmită de Dl. Medic Șef al orașului.

Prin urmare se poate admite că : *tuberculoza alimentează mortalitatea generală a oraşului nostru în medie cu 12.18 decese anual, pe când totalul boalelor infecţioase enumerate, contribuie de abia cu 5.86 decese la mortalitatea totală a oraşului, pe fie-care an.*

CAP. II.

SEX.

Pretutindeni unde s'a făcut cercetări statistice asupra mortalităţii de tuberculoză, s'a aratat şi influenţa ce are sexul asupra acestei mortalităţi şi mai toate statisticile sînt de acord a recunoasce că frecvenţa deceselor de tuberculoză e mai mare la sexul masculin de cît la acel femenin.

Astfel, statistica prezentată la expoziţia universală din 1900 de către serviciul municipal de statistică al oraşului Paris, pentru perioada 1886—1895, arată că cifra de decese de tuberculoză este de 56.6 pentru bărbaţi şi 32.4 pentru femei, la fie-care 10,000 locuitori de acelaş sex.

Statistica de mortalitate prin tuberculosă din 1897, arată după cercetările lui Brouardel pentru Paris, că cifra de mortalitate pentru 10,000 bărbaţi este de 62.4, pe când pentru 10000 femei această mortalitate este numai de 36.9. Şi dacă Anglia face excepţie, căci aci găsim o mortalitate de tuberculosă aproape egală pentru ambe sexe, Strauss se întreabă dacă aceasta nu se datoreşte faptului, că în Anglia numărul de femei care lucrează prin fabrici este foarte mare.

În statistica de mortalitate prin tuberculoză a lui Sorren Hansen, făcută pentru Copenhaga, pentru perioada anilor 1880—1894, se constată de asemenea preponderența mortalității la sexul masculin și găsim astfel o mortalitate de 32.66 la 10,000 pentru bărbați, și numai de 20 la 10.000 pentru femei.

Pentru orașul București Dl. Prof. Proca a găsit pentru perioada trienală 1899—901, ca medie a mortalității de tuberculoză, cifra de 449 decese pentru bărbați și 293 pentru femei și raportînd aceste cifre la populația dată de recensementul 1899, a găsit o mortalitate de 30.7 la 10000 pentru bărbați, și 21.5 la 10,000 pentru femei.

Pentru orașul Iași preponderența mortalității de tuberculoză la sexul masculin există de mult și se poate vedea din următoarea tabelă :

<i>In cifră absolută. Decese de tuberculoză.</i>		<i>Din 100 de decese date de tuberculoză.</i>	
B.	F.	B.	F.
1887: 127+100=227		55.94	44.05
1888: 172+143=315		54.60	45.39
1890: 207+156=363 ¹⁾		57.02	42.97
1891: 192+158=350		54.85	45.14
1892: 175+115=290		60.34	39.72
1893: 188+169=357		52.66	47.33

Pentru perioada studiată de noi, se găsește de asemenea influența sexului în mortalitatea de tuberculoză.

1) Aceste cifre, ce arată mortalitatea anuală de tuberculoză pe anii considerați, sînt mult mai rîdicate ca acele găsite de noi pentru perioada noastră (1895—904), probabil pentru că ele conțin și decesele acelor domiciliați în alte comune sau județe.

Astfel găsim bărbați : 1321, cu o mortalitate medie anuală de 132, și femei 1024 cu o mortalitate anuală medie de 102. Calculind proporția de bărbați și femei; ce intră în 100 de decese de tuberculoză, găsim că : *din 100 de decese datorite acestei boli 56.32 sînt bărbați și 43.66 sînt femei.*

Dacă raportăm media mortalității anuale de tuberculoză luată după sex, la populația orașului pentru fie care sex aparte, găsim cifrele următoare :

Barb. dau 34.88 dec. de tbc. la 10000 loc. de acel. sex.
Femei „ 25.35 „ „ „ „ „ „ „

Aceasta mortalitate mai mare a bărbaților de tuberculoză, ar putea găsi explicație în faptul că ei exercită o muncă mai grea, abuzează mai mult de alcool ¹⁾ și tutun de cît sexul feminin și viața lor în medii colective, ateliere sau fabrici, îi pregătește într'o măsură mai mare pentru aptitudinea morbidă la această boală.

O explicație foarte probabilă, și care nu esclude pe cele dintâi, a exagerării cifrei de mortalitate tuberculoasă la bărbați se găsește, după Dl. Prof. Proca ²⁾ în faptul acumulării la ei a casurilor vechi de boală.

Iată cum se explică că aceasta exagerare de mortalitate la bărbați, ar putea fi numai aparentă.

Tuberculoza, după cum vom vedea mai departe, nu are aceiași durată la ambele sexe, ea are un mers mai lent la bărbați de cît la femei, bărbații au maximul de mortalitate dincolo de vîrsta adultă, ei își

1) Prof. Dr. C. Tiron. L'alcoolisme et la Tuberculose (comunicare făcută congresului pentru studiarea Tuberculozei—ținută la Paris 1889)

2) Dr. G. Proca—Cerc. as. foc. tbc. București.

duc multă vreme tuberculoza, pe cînd femeile resistă mai puțin infecțiunii tuberculoase și dau maximul de mortalitate în tinerețe.

Din această cauză, în populațiunea masculină a orașului, se vor îngrămădi, după un timp, pe lîngă casurile noi de infecțiune, un mai mare număr de persoane bolnave, iar sexul feminin avînd o mai mică rezistență organică, dă un mai mare număr de decese și presintă prin urmare un mai mic număr de persoane bolnave. Deci dintr'un număr egal de bolnavi de ambe sexe, după un period de cîți-va ani, prin acumulare la barbați a mai multor casuri de boală, se va găsi la ei un număr de bolnavi mai mare ca la femei, astfel că observînd acum mortalitatea comparativ la cele două sexe, chiar dacă procentul de decese ar fi în realitate mai mare la femei de cît la barbați, acumularea însă la acești din urmă a unui mare număr de persoane bolnave, necesitînd o creștere în numărul de decese, arată din această cauză la ei o mortalitate aparentă mai mare de tuberculoză.

Iată dar, cum raportarea numărului de decese al sexului masculin, unde are loc o acumulare de bolnavi, la numărul indivizilor din care e alcătuit acest grup, fără a se ținea seamă de numărul de persoane bolnave, poate să ne arate la barbați o mortalitate de tuberculoză, ce în realitate este mai mică.

CAP. III.

E T A T E A.

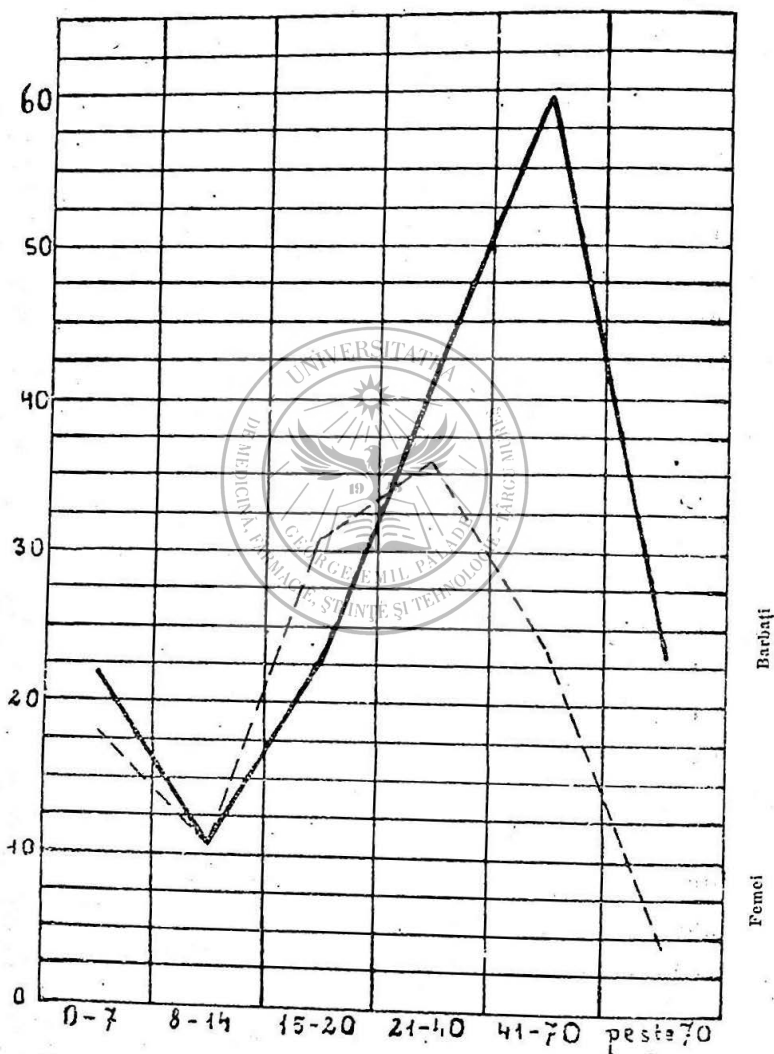
Acțiunea etății asupra mortalității tuberculoase este un fapt constatat de mulți și spre a o scoate în evidență, trebuie să observăm această mortalitate după vîrstă, în mod comparativ la ambele sexe.

Astfel, avem pentru toate formele de tuberculoză, pe perioada 1895--1904, următoarele cifre de decese.

Estatea	In cifra absolută		La 10000 loc. de acel. sex și etate		Femei
	Barbați	Femei	Barbați	(pe an)	
0—7	148	118	22·1		17·7
8—14	59	59	10·5		10·4
15—20	103	176	23·5		30·9
21—40	505	465	41·7		36·2
41—70	490	203	59·2		23·3
Peste 70	18	3	22·6		4·7

Această grupare s'a făcut după sex și vîrstă, în limitele aceleiași grupări ca și aceia din recensementul anului 1899, astfel ca raportarea deceselor la populație să fie posibilă pentru fie-care categorie în parte.

Aceste proporții exprimate în mod grafic, ni dau următoarea curbă de decese de tuberculoză, după sex și vîrstă.

Din studiarea tabelii și curbei alăturate, se poate

Grafic 2,

lesne vieda care este acțiunea etății în mortalitatea de tuberculoză la fie care din sexe.

Intr'adevăr ele ni arată influența sexului prin preponderența mortalității de tuberculoză la bărbați, și în acelaș timp acțiunea etății se traduce prin urcarea la maximum a procentualității ce dă aceasta preponderență la ei între vrîsta de 41 și 70 de ani.

Pentru sexul feminin, mortalitatea e regulat mai mică de cît la bărbați pentru toate etățile, afară între 15—20 de ani, când ea întrece mortalitatea bărbaților din acelaș grup de vrîstă și de la aceasta vrîstă în sus mortalitatea de tuberculoză a sexului feminin e regulat întrecută de aceia a sexului masculin și excedentul de mortalitate a acestui din urmă sex asupra celui dintîi, e cu atît mai mare, cu cît se consideră la o vrîstă mai înaintată.

Esplicațiunea acestor constatări, se găsește de sigur în faptul, că sexul feminin dispunînd de o mai mică rezistență organică, presintă cel mai mare număr de decese în tinerețe, de oare ce nu-și poate duce mult boala, pe cînd la bărbați tuberculoza găsește o rezistență în evoluția ei, astfel că la ei ea are un mers mai încet, o durată mai lungă și de aceia presintă și maximul de mortalitate la o vrîstă mai înaintată ca la femeii.

Influența sexului și acțiunea etății se mai poate constata dacă se raportează numărul de decese al fiecărei grupe de vrîstă, deosebit pentru fie-care sex, la numărul total de decese, ce dau ambele sexe.

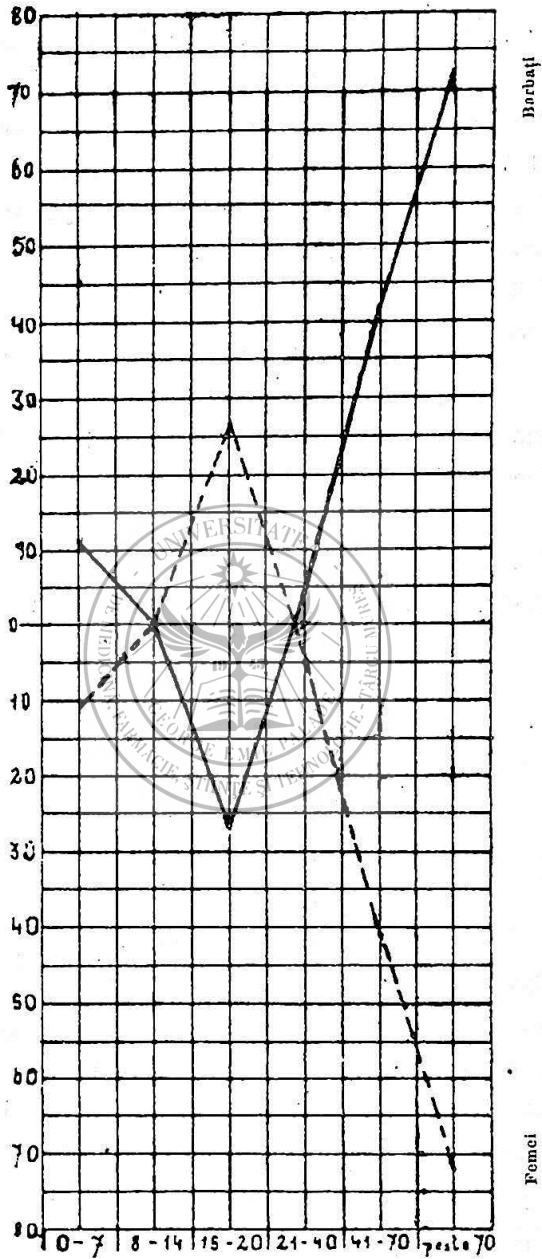
Astfel avem pentru perioada 1895—1004.

<i>Etatea</i>	<i>B.</i>	<i>F.</i>	<i>La 100 dec. de tbc.</i>		<i>Diferența.</i>
1) 0—7:	148	118	55·63	44·36	+11·27 la barb.
2) 8—14:	59	59	50—	50	0 —
3) 15—20:	103	176	39·62	63·08	+26·16 „ barb.
4) 21—40:	505	465	52·06	47·93	+ 4·13 „ femei
5) 41—70:	490	203	70·70	29·29	+41·41 „ „
6) Peste 70:	18	3	85·71	14·28	+71·43 „ „

Din această tabelă se vede că: pentru grupa 1 (0—7 ani) mortalitatea este mai accentuată la bărbați ca la femei, la grupul 2 (8—14) ea este aceeași pentru ambele sexe, la grupul 3 (15—20), mortalitatea sexului feminin întrece pe aceea a celui masculin și este singurul grup de vîrstă unde aceasta se observă, în grupul 4 (21—40 ani), mortalitatea de tuberculoză la femei începe din nou a fi întrecută de aceea a bărbaților și de aci înainte acest fapt se continuă regulat și se accentuează din ce în ce, cu cât se consideră un grup mai înaintat de vîrstă.

Diferența de mortalitate de tuberculoză dintre sexul masculin și cel feminin, exprimată în unități și pentru fie-care sută de decese de tuberculoză, se poate vedea și din următorul grafic:

Grafic 3.

O altă grupare a deceselor de tuberculoză ale oraşului Iaşi, făcută după indicațiile profesorului Fr. Schmidt și conform decisiunii biuroului internațional pentru lupta contra tuberculozei, (intrunit la Francfort ^{*/M}, în 3 Iulie 1905) ne permite să ajungem la aceleași rezultate, în ceia ce privesce influența sexului și a etății în mortalitatea de tuberculoză.

Iată acest mod de grupare:

In cifra absolută

1. Până la 1 an	Bărbați	32	Femei	34	Total	66
2. De la 1-14	"	176	"	140	"	316
3. " 15-29	"	342	"	427	"	769
4. " 30-59	"	681	"	400	"	1081
5. Peste. . . 60	"	90	"	23	"	113
		<u>1321</u>		<u>1024</u>	"	<u>2345</u>

La 100 de dec. de tbc.

48·48	Bărbați	51·51	Femei
55·69	"	44·30	"
44·47	"	55·52	"
62·99	"	37·00	"
79·64	"	20·35	"

Această preponderență a mortalității barbaților dincolo de vîrsta adultă și a mortalității în tinerețe la femei, se constată și pentru orașul București ¹⁾ pentru perioada 1899--901. Iată proporțiile de decese de tuberculoză pentru fie-care 10000 locuitori ai Capitalei, de acelaș sex și de aceeași vîrstă:

1) Dr. G. Proca op. cit.

1.	0 — 20:	11·4 dec. la 10000 b. și	15·9 dec. la 10000 f.
2.	21—40:	35 " " "	27·8 " "
3.	Peste 41:	59·3 " " "	21·7 " "

Tot astfel, în statistica de mortalitate de tuberculoză a lui Soren Hansen ¹⁾ făcută pentru Copenhaga pe perioada 1880—1894, găsim de asemenea o preponderență a mortalității la bărbați de la 40 ani înainte, iar la femei mortalitatea cea mai mare există între 20 și 40 de ani.

1.	0 — 5:	15 dec. la 10000 b.	13 dec. la 10000 f.
2.	5—20:	9 " " "	12 " "
3.	20—45:	35 " " "	24 " "
4.	Peste 45:	54 " " "	26 " "

NAȚIONALITATE ȘI RELIGIE.

Populațiunea orașului Iași nu este prea complexă, ci ea se compune din două elemente principale și anume: Români și Mozaici, aceștia din urmă în număr predominant, iar străinii formează o mică parte (de abia 4⁰/₀) din populația totală a orașului.

În studiul nostru asupra mortalității de tuberculoză în Iași, se impune, din această cauză, a se cerceta cari anume din aceste elemente ale populației, dă cel mai mare contingent de decese prin tuberculoză, asupra cărui element din populația noastră ea apasă mai greu. Căci cu cât vom cunoaște mai bine caracterele cu cari tuberculoza se presintă la noi, cu atât

1) Dr. G. Dreyer: La tuberculose en Danemarck. Copenhague 1904. Dr. Soren Hansen. Etude sur la répartition de la tuberc. à Copenhague. Copenhague et Christiania 1904.

mai multe și mai eficace măsuri de combatere îi vom putea opune.

Iată cifrele, ce arată decesele de tuberculoză pe 10 ani populațiunea orașului nostru, grupată după religione sau naționalitate.

Anii Romini Armeni Lipov. Catol. Protest. Mozaici Mahom.

1895	142	2	—	7	—	104	—
1896	146	1	—	15	2	117	—
1897	143	1	—	11	3	93	—
1898	117	3	2	6	—	104	—
1899	111	4	—	6	1	87	—
1900	127	1	2	7	4	101	1
1901	139	1	3	5	3	74	—
1902	118	—	2	7	1	80	—
1903	130	—	2	10	—	70	—
1904	137	1	3	12	1	74	1
	<u>1310</u>	<u>14</u>	<u>14</u>	<u>86</u>	<u>15</u>	<u>904</u>	<u>2</u>

Spre a videa însă în chip clar, adică spre a circumscrie în mod net, grupa sau grupele asupra cărora tuberculoza apasă mai mult, am făcut deducerea populațiunii orașului, grupată pe religione, pe fie-care din anii perioadei studiate, din recensământul 1899, după mișcarea anuală a populației din aceleași grupe, iar la media lor pe 10 ani, am raportat media mortalității de tuberculoză pe aceeași perioadă, pentru fie-care grup aparte.

Iată un tablou cu cifre ce reprezintă populația anuală, grupată pe religii și dedusă din recensământul 1899, pentru fiecare grup aparte:

Anul	Ortodoxi	Catol. și Prot.	Armeni	Mozaici	Mahom.
1895	36673	2856	131	37630	59
1896	36438	2856	139	38391	61
1897	35958	2834	139	38818	62
1898	35640	2834	136	39574	62
1899	35370	2850	128	40207	62
1900	35247	2850	118	40518	61
1901	35003	2855	110	40886	60
1902	34847	2857	105	41273	60
1903	34785	2857	101	41643	60
1904	34757	2862	99	41996	57

Făcînd media acestora pentru fiecare grup deosebit, găsim următoarele cifre.

35471	2821	120	40093	60
-------	------	-----	-------	----

Iată și cifrele ce reprezintă decesele de tuberculoză pe toată perioada 1895—1904 a aceluiași grupe din populație.

1324	101	14	904	2
------	-----	----	-----	---

iar media anuală a acestei perioade :

132.4	10.1	1.4	90.4	0.2
-------	------	-----	------	-----

Raportînd media mortalității de tuberculoză grupată pe religii, la media populației orașului nostru, dedusă din recensământul 1899 și grupată tot pe religii, căpătăm următoarele proporții :

1. Armeni	116·6	de	dec.	tbc.	la	10000.
2. Ortodoxi	37·32	"	"	"	"	"
3. Cat. Prot.	35·80	"	"	"	"	"
4. Mahomed.	33·30	"	"	"	"	"
5. Mozaici	22·54	"	"	"	"	"

Din această tabelă, se vede că cea mai mare mortalitate o dau Armenii, în al doilea rând vin Ortodoxii, în al 3-lea Catolici și Protestanții, în al 4-lea Mahomedani iar cea mai mică mortalitate de tuberculoză o dau Mozaicii.

Rigoarea strictă a cifrelor ne permite să scoatem proporția enormă de 116 la 10000 ca mortalitate de tuberculoză la Armeni. Deși din relațiunile căpătate de la Dl. Prof. Proca, acelaș lucru s'ar observa și pentru Capitală, în cartierul locuit de Armeni, totuși disproporția între cifra de mortalitate a unui grup de locuitori, foarte cumpătați, cari nu execută munci grele și nici nu se găsesc într'o excesivă stare de mizerie și aceia a celorlalte grupe, ne face să primim acest rezultat cu oare cari rezerve și poate forma obiectul unor cercetări ulterioare.

Dacă însă enorma cifră de mortalitate găsită de noi la Armeni resistă prin ea însăși, ca una ce corespunde realității, aceasta ne arată o primă încuibare a răului și ni indică direcția în care trebuie să fie îndreptate o parte din eforturile noastre pentru combaterea tuberculozei.

De altfel poate că și tipul armean de la noi, cu acea paloare sau pigmentație caracteristică, cu acea

mare dezvoltare a sistemului pilos, ce amintesc pe „homo pilosus“ în care vechii autori vedeau pe candidatul la tuberculoză, ar explica poate într-o măsură marea susceptibilitate probabilă a Armenilor pentru această boală.

Poate că și datorită ce li impune cultul sau uzul, de a contracta legături de căsătorie între conșanguini, ar contribui și ele ca tuberculoza sau predispoziția la această boală să crească în loc să dispară la ei.

Dacă facem o altă grupare, după cetățenie, a populației orașului avem :

1. Ortodoxi 35471 + Armeni 120 = Români 35591¹⁾
2. Cat. și Prot. 4821 + Mah. 60 = Sup. pr. str. 2881
3. Mozaici 40093 = Mozaici 40093

Mortalitatea de tuberculoză pentru aceleași grupe și aceeași perioadă de timp, considerată în cifra absolută, este următoare :

Med. anuală.

- Ortodoxi 1324 + Armeni 14 = 1338 Români 133·8
 Cat. și Prot. 101 + Mahom. 2 = 103 Sup. pr. str. 10·3
 Mozaici 904 — = 904 Mozaici 90·4

Raportînd media mortalității al fiecărui grup la media populației din același grup, căpătăm următoarele cifre :

1. Românii dau 37·59 decese la 10000.
2. Străinii „ 35·75 „ „
3. Mozaicii „ 22·54 „ „

1) Aceste cifre sînt mediile anuale din perioada 1895—1904, pentru că provin din adunarea unor medii anuale din aceeași perioadă

Din această tabelă se vede că cel mai greu bir pentru tuberculoză îl dau Românii și cel mai mic Mozaicii.

Dacă Românii ar avea o mortalitate de 22·54 —ca și Mozaicii—în loc de 37·59 pentru 10000 locuitori, atunci ei ar da o mortalitate medie anuală de 80 în loc de 133, deci pe fie-care an Românii a realiza o economie de 53 de vieți, smulse astă-zi de tuberculoză, sau mai bine, mortalitatea de tuberculoză la Români ar fi redusă la $\frac{2}{3}$ din aceia ce este astă-zi.

Părerea noastră este, că nu unei situațiuni economice mai bune a Mozaicilor, s'ar putea atribui mortalitatea lor relativ mai mică de tuberculoză, căci o mare parte a populațiunii israelite din oraș se află într'o stare economică miserabilă și printr'o simplă vizitare a cartierelor locuite de Israeliți, cine-va se poate ușor convinge de adevăr. Se va întâlni aci o promiscuitate ucigătoare în nisce locuințe neîncăpătoare, neaerate, umede și întunecoase, în care mizeria sintetizează toate condițiunile ce debilitază organismul și-l aduc într'o stare de mică rezistență și aptitudine morbidă pentru tuberculoză.

De sigur, că la cruțarea populațiunii israelite de o mare mortalitate de tuberculoză, ar contribui și faptul că Israelitul se hrănește mai bine ca Românul, nu se dă la munci prea grele, abuzează mai puțin de alcool, este mai sobru, este mai rar atins de Syphilis și familia este pentru el un cult.

Pe lângă aceste cauze, se crede că și influența de rasă ar juca un rol însemnat în cruțarea populației israelite de o mare mortalitate de tuberculoză.

„Intr'adevăr se pare că Israeliiții sînt mai puțini „receptivi pentru bolile infecțioase. Cât pentru tuberculoză se găsește că în New-York Israeliiții au o „mortalitate de 3—4 ori mai mică ca a celorlalte „naționalități și aceasta cu toate condițiunile misereabile în cari trăește cea mai mare parte din ei“ 1).

În sfârșit, o influență oare care asupra mai marelui mortalității de tuberculoză a populației românești, trebuie să aibă și indolența Românului, care îl face și aci să sufere mai mult, căci deși în orașul nostru asistența medicală nu este de loc ideală pentru boala de care ne ocupăm, totuși ea se face într'o măsură oare care prin consultații gratuite, dare de medicamente și internare eventuală în diversele spitale din oraș și cu toate aceste Românul nu prea vrea să profite de ele la timp și de-nii medici comunali și șefii diverselor birouri de consultații știu de sigur cît de greu și mai ales cît de târziu, cele de mai multe ori, el se adresează medicului.

Și la nici o boală o diagnosticare exactă făcută la timp, nu poate aduce atâtea foloase ca în tuberculoză, atât pentru bolnav, cât și pentru acei cu care el trăește împreună, de oare ce deși ea este o boală foarte gravă totuși ea este *cea mai curabilă dintre toate boalele cronice* (Grancher) și avînd un început foarte insidios, o diagnosticare precisă, făcută la începutul boalei și urmată de sfatul medicului, poate pe deoparte uneori aduce vindecarea boalei, la acei ce

1) Dr. B. H. Stephan, *Niederland Tijdschrift von Geneeskunde* 1905.

dispun de oare-cari mijloace, și pe de alta cele de mai multe ori, sfaturile medicului executate la timp vor isbui să ocrotiască familia și să impiedice împrăștierea boalei.

Astfel că indolența Românului, faptul că recurge prea târziu la ajutorul medical; îi vatamă și lui și neamului său.

Israelitul aleargă la ajutorul medical îndată ce vede că sănătatea sa este câtuși de puțin amenințată, el jertfesce totul pentru sănătate și dacă e prea sărac, el recurge la spitalul ce are la dispoziție și nu ca purtător de caverne, astfel că spitalul îi folosește, el ese de aci foarte dese ori ameliorat, dar în tot deauna el părăsește spitalul cu un bagaj de precepte igienice asupra modului cum să trăiască și bine disciplinat asupra felului în care să impiedice contaminarea familiei sale.

Din cercetările făcute reiese dar trista constatare că în orașul nostru elementul românesc plătesce un greu tribut tuberculozei. Cu toate aceste populația românească de la țară, cu toată alimentația și locuința miserabilă a țeranului, cu tot abuzul de alcool și boalele de care este bântuit, această mortalitate este mică, de sigur din cauză că ocaziunile de infecțiune cu bacilul Koch sunt mult mai puține la țară, apoi poate pentru că aerul ce-l înconjoară în timpul muncii sale i-a ramas singurul, dar puternicul prieten ocrotitor, ce a luat pe seama sa apararea lui contra teribilului flagel, fie pentru-că el este acel element necesar vieții sale, pentru care nimeni nu trebuie să se obosiască pentru ca să i-l procure...

Se poate să existe o legătură între mica mortalitate a Românului de la țară și marea sa mortalitate de la oraș.

Pentru multe orașe din străinătate s'a făcut cercetări cari arată că imigrații dau cel mai mare contingent de decese prin tuberculoză și la noi se impune a se cerceta dacă la sporirea mortalității de tuberculoză a elementului românesc, nu contribuie cumva și populația rurală imigrată, cum este de pildă numărul însemnat de tineri eliberați din armată, cari ne mai putându-se decide a relua viața de țară, rămân în oraș ca muncitori, servitori, sau în diferite servicii comunale inferioare ca gardiști, podari, fanaragii precum și marele număr de fete de sătean, cari vin la oraș angajându-se ca servitoare pe la diferite menajii.

O cercetare directă asupra elementului rural imigrat la oraș, relativ cu frecvența mortalității sale de tuberculoză ar putea, poate, să ne esplice și să ne puie într'o luminoasă evidență faptul, că aci trebuie vedută cauza marei mortalități a elementului românesc din oraș.

Iu tot cazul, din constatările făcute, se va cunoaște grupul unde răul s'a incubat și dorința noastră este ca aceste constatări să convingă pe acei ce se înterează de orașul nostru, că o acțiune energică și eficace contrn tuberculozei se impune cât mai curând.

CAP. V.

OCUPAȚIA SAU PROFESIUNEA.

În acest capitol se va vedea întru cât oboseala acumulată de unele meserii, influențează asupra mortalității de tuberculoză.

Aci e locul să spunem că recensimentul populației după profesii este imperfect, prezintă numeroase lipsuri ; apoi în declarația deceselor de la oficiul stării civile se strecoară numeroase lacune în ceea ce privește ocupația sau profesia decedaților, de oare-ce se constată prea deseori trecut termenul de „muncitori“, fără a se arăta felul muncii ce a exercitat, ceea ce aduce după sine o încorporare a unui mare număr de meseriași sub această rubrică și prea de multe ori se găsește termenul de „profesie liberă“, fără a se arăta felul acelei profesii libere a decedatului.

De aceea ne vom mulțumi a arăta numărul de decese ce am găsit pentru perioada noastră după profesii sau ocupații ca cifră absolută, iar pentru comercianți¹⁾ precum și pentru câte-va categorii de meseriași²⁾, pentru cari avem date pozitive, am putut calcula și proporția de decese ce dau pentru tuberculoză.

1) Date procurate de Dl. Căzlariu, secretarul Camerei de Meserii.

2) Lazăr Teodoru șef. serv. Comerc. și Fr. Robin Derescen șeful Bir. Comerc. exter. *Statistica meseriașilor.*

Iată decesele de această boală după profesioni, pe perioada 1895—1904, pentru 1123 bărbați și 878 femei.

In cifră absolută

	B.	F.
1. Fără profesie	380	701 (Menajere)
2. Muncitori	240	134
3. Meseriași	206	13
4. Funcționari	125	—
5. Comercianți	73	2
6. Profesie liberă	64	4
7. Elevi, Studenți	25	9
8. Servitori	10	15
	<u>1123</u>	<u>878</u>

Iată și procentul de decese de tuberculoză, ce dau anual câte-va categorii de meseriași:

	Decese de tbc. In cifra absol. 1895-1904	Med.an. a deceselor	Cifra anual a deceselor a difer. categ
1. Croitori	25	2.5	din 867 = 28dec. la 10000
2. Cofetari	2	0.2	" 50 = 40 " " "
3. Stoleri	31	3.1	" 568 = 54 " " "
4. Cismari	25	2.5	" 413 = 60 " " "
5. Brutari	16	1.6	" 215 = 74 " " "
6. Tipografi	11	1.1	" 102 = 107 " " "
7. Zidari	17	1.7	" 143 = 118 " " "
8. Ferari	19	1.9	" 157 = 121 " " "
Iar Comerc.	73	7.3	" 2173 = 33 " " "

Pentru meseriași din Capitală, cam aceleași categorii de meserii arată deasemenea o mai mare mortalitate de tuberculoză.

De aici se vede că există un raport direct între mortalitatea de tuberculoză, și felul muncii ce se exercită.

Aceste constatări, pe lângă că arată profesiunile expuse mai mult infecțiunii tuberculoase, impun în acelaș timp o cercetare amănunțită a atelierelor în cari ele se exercită, unde desigur trebuie să existe și focare în care se dezvoltă și de unde se răspândește boala.

CAP. VI.

LOCUIȚA.

Cuceririle ce medicina experimentală și microscopul au făcut în domeniul tuberculozei prin descoperirea microbului, a aruncat desigur o puternică lumină asupra etiologiei acestei boli și au adus astfel un puternic sprijin problemei tuberculoase.

Dar marele și legitimul entuziasm ce a dominat după această descoperire, au făcut să se treacă în umbră și să fie chiar date uitării nise factori etiologici foarte importanți.

În această vreme se considera numai contagiunea, adică pătrunderea microbului în organism, ca singurul factor etiologic fundamental. Mai târziu însă observațiunea a desgropat factorii etiologici vechi, dați uitării și azi nu se mai consideră pătrunderea microbului în organism ca unicul factor etiologic decisiv pentru tuberculoză, ci o sumă de alte circumstanțe și cauze secundare, cari nu scapaseră sagacității vechilor cercetători, au reușit să și recapete locul de o-

noare în etiologia tuberouiozei și printre aceste, locuința stă în frunte.

De aceia aceste cauze secundare mai ales chestiunea salubrității locuinței, chestiunea de mediu, trebuie să fie azi vizate de profilaxia antituberculoasă cu aceeași tenacitate ca microbul însuși.

Intr'adevăr tuberculizarea nu atârână numai de microb, căci deși împlântat în organism, el nu-și poate îndeplini acțiunea destructivă de cât dacă organismul consimte, dacă se adaptează la evoluția acțiunii sale specifice, din lipsă de mijloace de apărare ale acestuia, și pentru că noi cunoaștem aceste mijloace de apărare, cari anulează acțiunea microbului, dacă vom isbuti să le punem la dispoziția organismului, vom face adevărată profilaxie antituberculoasă.

Prin urmare contagiunea tuberculoasă, sau mai bine zis microbul, nu este mai amenințător pentru societate, n'are o valoare etiologică mai mare, de cât acel ansamblu de condițiuni sintetizate în locuința insalubră, umedă, întunecoasă, cari aduc acea debilitare a organismului și micșurarea rezistenței sale normale. Ambii factori etiologici lucrează în complicitate, au aceeași valoare și de aceia, în profilaxia antituberculoasă, trebuie să le acordăm aceeași importanță, să-i urmărim de o potrivă.

Există într'adevăr unele boli, cum este de pildă Sifilisul, în cari toată acțiunea noastră profilactică se reduce la îndepărtarea sau impuținarea cauzelor de contaminare, pentru că de mijloace de apărare, contra agentului patogen al acestei boli, nu dispune nici

un organism omenesc, și nici nu cunoaștem mijloace prin cari am putea face ca organismul să-i reziste.

Dar în tuberculoză, sîntem ceva mai fericiți în această privință, căci aci acțiunea profilactică are două cai : să suprimă cauzele de contaminare și să procure organismului, sau grupurilor colective, arme de apărare pentru anularea acțiunii microbului, dacă această contaminare s'a făcut deja.

Aceste arme le găsim aproape de noi, ele sînt cunoscute de fie-care și greutatea este în a face posibilă procurarea lor de către acele clase, cari au cea mai mare nevoie de ele și nu și le pot procura singure. Una dintre aceste arme este și locuința salubră.

Locuințele diferitelor clase sociale ale orașelor, au făcut obiectul unor numeroase studii și aproape toate orașele mari ale Europei și Americii, posedă anchete nre-ori foarte detaliate asupra influenței ce are locuința asupra mortalității în general și în special asupra mortalității de tuberculoză. Astfel avem pentru Anglia¹⁾, ancheta ministrului Groos (1875), pentru Frankfurt a. M. (1888), pentru Bruxelles, aceia a comisiei de supraveghere a locuințelor (1889-90). Astfel de anchete s'a făcut pentru Berlin, Budapesta, Geneve, Zurich Lausanne, Bâle iar singura pentru țara noastră este aceia făcută de Dl. Profesor Proca pentru București (1899-901).

Körösi, directorul statisticeii din Budapest, în lucrarea sa, intitulată „Influence du degré d'aisance et du

1) Niceforo. *Classes pauvres.*

logement sur la mortalité et les causes des décès". (Stugart 1885) constată că vrista medie a celor ce locuiesc în locuințe de:

2—	persoane în aceiaș odaie e de 74 ani	
2— 5	"	39 "
5—10	"	37 "
Peste 10	"	32 "

Un frumos ecsemplu asupra influenței esercitate de reaua locuință asupra gradului de mortalitate, este dat de cifrele publicate de „Oficiul muncii din Washington“, relativ la orașul Edinburg, unde mortalitatea, care oscila între 26—27⁰/₀₀, (1870—1880), s'a scoborât la 18—23⁰/₀₀, pentru perioda 1881—1891, în urma exproprierelor și rasanării locuințelor ¹⁾ și pentru Birmingham deasemenea, în urma execuțiunei lui „improovement schema“, mortalitatea s'a scoborât de la 24·8 la 19·7 la 1000 loc ²⁾

După datele unei statistice municipale din Lausanne, se poate videa ce raport strins există între cantitatea de aer respirabil și mortalitate; ajunge ca primul factor să crească, ca al doilea să scadă.

<i>Chiria an.</i>	<i>Mortal. la mie</i>	<i>Cub. de aer pentru 1 loc</i>
250	34·6	26·1
293	26·7	26·4
328	14·6	30·5
345	23·7	34·3
353	19·6	34·4
380	21·6	30·2
401	20·5	31·8

1) Sould the housing of the Working people. Report of the Commission of Labour-Washington 1895 pag. 465.

2) Report of Metropolitan Board of the health of the State of New-York.

De asemenea pentru Havre, mortalitatea de tuberculoză este de 50 la 10000 locuitori pentru orașul întreg pe an, iar pentru 117 case igienice ale unei societăți ea nu este de cât de 24 la 10000 locuitori (Lemière).

Din toate aceste, importanța locuinței în dezvoltarea și propagarea tuberculozei, apare evidentă și fiind o boală endemic-epidemică, cunoașterea punctelor de unde isvoresce și se propagă boala se impune, căci de aci atârnă eficacitatea măsurilor ce se vor lua.

În boalele infecțioase acute, focarul format prin îngrămădirea unui mare număr de cazuri de boală și decese este stins, de îndată ce boala, care are un mers acut, și-a terminat evoluția și s-au luat măsurile necesare pentru circumscrierea focarului și desinfecțarea locuinței și diferitelor obiecte, ce ar putea transporta aiurea boala; astfel se procedează pentru unele boli ca difterie, scarlatina etc., altele, ca febra tifoidă, mai cer o sumă de măsuri complementare pentru prevenirea unei epidemii.

Incendiul este astfel localizat și apoi stins și foaștele focare au încetat de a fi focare, oricari ar fi condițiunile în cari se găesc acele locuințe.

Nu este însă tot acelaș lucru cu tuberculoza. Aici pe lângă că în ingramădirea caselor și suprapopularia lor sînt întrunite condițiuni ce favorizează contagiunea și difuziunea boalei, apoi locuința însăși, prin materialul din care e zidită, prin modul seu de orientare, dacă dispune mult, puțin, sau de loc de lumina soarelui, dacă dispune de aer suficient și de bună

calitate, prin toate aceste condițiuni, dacă nu le întrunesc, ea poate continua a fi periculoasă pentru chiriașul ce va avea nenorocul să se mute în ea. Un anemic, un debilitat sau bolnav cu o tuberculoză latentă, devine după timp oare-care un adevărat tuberculos într'o locuință insalubră, ceia ce nu s'ar fi întâmplat, poate, dacă ar fi avut o locuință igienică.

Iată dar cum astfel de locuințe mizerabile, chiar dacă nu conțin de loc bolnavi de tuberculoză, chiar dacă nu conțin de loc bacili, totuși prin condițiunile în cari ele se găesc nu vor înceta de a fi laboratorii unde se plăsmuesce boala, mai ales pentru acei la cari profesiunea acumulează oboseală, surmenaj sau sînt deteriorați de boli anterioare (gripe, bronșite) sau de alcool.

Iată de ce, o apropiere între decesele de tuberculoză și locuința unde au avut loc, ne va permite să aflăm chestiuni utile pentru măsurile de combatere ce se vor lua.

Din punctul de vedere al tuberculozei orașul nostru nu prezintă un singur bloc insalubru, căci ea are aci cartierele sale favorite, strățile unde se abate și în ele locuințele sale nefaste.

Acele cinci dispărțiri ale orașului, nu alimentează mortalitatea de tuberculoză cu aceiași măsură, numărul de decese dat e mai mare acolo unde și populația este mai deasă și deci și condițiunile de salubritate mai proaste.

Astfel iată cum numărul total de decese (2345) se repartizează după despărțiri:

D. I	459	sau după ordinea	D. IV	581
D. II	335	frecvenții acestor	D. III	543
D. III	543	decese:	D. I	459
D. IV	581		D. V	427
D. V	427		D. II	335

S'ar părea prin urmare, că mortalitatea de tuberculoză e mai mare acolo unde și populația e mai densă și condițiunile de salubritate mai rele, adică în desp. III și a IV și că ea e mai mică în desp. II, pentru că aci deși populația e destul de densă, dar e în cea mai mare parte formată din Mozaici, cari am văzut că arată cea mai mică mortalitate de tuberculoză.

Dar neputînd găsi nicăieri populația orașului după despărțiri, nu putem cunoaște nici coeficientul de mortalitate prin tuberculoză pentru fie-care aparte, astfel că aceste concluziuni ale noastre, deși foarte probabile, totuși nu putem să le susținem cu siguranță absolută.

Din observarea listei stradelor care s'a alcătuit din numărul de 1524 decese, pentru cari se cunoaște, nu numai despărțirea, unde au avut loc, ci și strada și No. casei, se vede o tendință specială de grupare a acestor decese pe anumite strade, cari oferă oarecari condițiuni speciale, favorabile dezvoltării și difuziunii hoalei.

Astfel se constată:

204	strade	au dat	0 . . .	deces.	de tbc.	în 10	ani
166	"	"	1-10	"	"	"	"
43	"	"	11-48	"	"	"	"
				sau:			

370 strade au dat 685 decese

43 " " 839 "

Constatarea făcută, ni permite deci, să privim pe aceste 43 strade, ca pe cele mai mult bănuite de tuberculoză.

Intr'adevăr, cele mai multe din ele, sînt situate în părțile declive și cele mai insalubre ale orașului, fie în apropiere de malurile Bahluinului și ale Nicolinei, sau de băltoagele din jurul Vămii, fie pe po-vârnișul dealului, ce coboară de pe platoul Moara de Vînt sau dealul Sărării, spre valea Calcainei. O bună parte din aceste străzi, situate mai la periferia orașului sînt nepavate de loc, rîu pavate, sau șoseluite numai, ele conțin depozite de gunoiu pe un sol umed prin stagnarea apelor meteorice și lipsite de plantațiuni, cu nise case mici, vechi, rîu întreținute, rîu construite, fără latrine, sau avînd latrine cu totul primitive și cu ogrăzi infecte.

Tot astfel, de condițiuni speciale trebuie se existe și pentru unele locuințe, chiar dacă ele se găsesc nu în părțile cele mai insalubre ale orașului.

Aceste locuințe, prin îngrămădirea sau răzlețirea lor, prin materialul din care sînt construite ca și prin orientarea lor, prin moștenirea de bacili Koch primită de la un fost chiriaș tuberculos, prin lumina și cu-

bajul de care dispun, explică, până la un punct, frecvența deceselor de tuberculoză în ele.

Această influență se vede din faptul că din numărul total de 1524 decese cu topografie cunoscută, la 445, adică la a treia parte din cazuri, decesele s'au repetat 2-6 ori în aceeași locuință iar pentru 365 cazuri decesele s'au produs în locuințe imediat vecine

Din aceasta se vede că influența locuinței există în 810 din totalul de 1524 decese, adică în 53%, din cazuri.

Acest procent destul de ridicat ni arată prin urmare că influența locuinței asupra mortalității de tuberculoză e mare și chestiunea locuințelor ar putea fi întrebuițată deci ca armă puternică și eficace în lupta ce se dă azi în patria ei.

Deși lista de la Anexe, ce conține locuințele unde au avut loc decesele de tuberculoză, este destul de elocventă, relevând în mod clar influența locuinței, totuși o anchetă sanitară îndreptată în special în această direcție, așa cum s'a făcut în mai multe orașe din străinătate va trebui să se facă odată și la noi și de sigur că se vor descoperi lucruri interesante, ce vor da acestei chestiuni importanța ce merită.

E cert, că astfel de anchete sanitare merită cel puțin aceeași însemnătate ca și numeroasele anchete domiciliare făcute în scop fiscal, pentru că ele ne vor conduce la micșurarea birului de vieți, ce plătesc azi tuberculozei elementele de muncă, cari constituie un

isvor de bogăție și de progres pentru un oraș ca și pentru o țară.

Din partea noastră, în dorința de a descoperi focarele de tuberculoză, am întreprins, împreună cu un agent sanitar, o mică anchetă asupra locuinței care stabilește că influența acesteia există într'adevar.

Desvoltarea acestei părți e peste puterile noastre. Ea va capata mare însemnătate și va aduce un folos real, atunci când va fi riguros întreprinsă de autorități.

Din următoarele câte-va exemple scoase din mica noastră anchetă, se va vedea cât de importantă ar fi o asemenea cercetare :

Str. Morilor No. 43

În această casă s'au repetat 3 decese de tuberculoză pentru perioada noastră.

Strada e situată într'o parte declivă a orașului, în apropiere de malul Bahluiului și este nepavată. Casa cu No. 43 ocupă colțul de întretăiere al străzii Morilor cu str. Ipsilante, e de tot veche și încônjurată de două părți cu un șanț, de o adâncime de 75 c. m. în care circulă scursori ce vin din oraș, de un aspect scârbos și de un miros infect. Un podeț svârilit pe șanț te conduce în prima odaie a casei. Această e zidită din vâlătuci cuprinși între două rinduri de scânduri, servește oare-cum de bucătărie și deși mică și joasă totuși e destul de luminoasă, fiind bătută de soare în cea mai mare parte a zilei. Pe jos există urmele putrede ale unui parchet de lemn, ce lasă descoperit pământul în cea mai mare parte. Într'un căpăt al camerei un cuptor pe jumătate dărâmat și foarte înegrit de fum ; în alt colț o foastă canapea, pe cari stau trântite în neregulă o grămadă de cărpe și rufe murdare. Casa e așezată pe o

pivniță, care se deschide în camera din fund, ce servește, ca odaie de locuință și culcare. Aceasta de și mai mare ca prima, este însă foarte întunecoasă, primind lumină prin două ferestre, foarte mici, pe jos pământ, iar pereții întrețin o umezeală permanentă ce sorb din belșug din infectele scurșori, ce circulă în șanțul din jurul casei. Mobila se compune dintr'un pat de scânduri, un scaun și un leagăn.

Din această cameră treci în alta laterală, care se găsește cam în aceleași condițiuni.

Casa e locuită de 2 ani de Mihai și Ana Grancea, împreună cu 4 copii iar camera laterală e locuită de proprietăreașă, veduva lui Haim Faiviș.

Mihail Grancea e muncitor cu ziua. Soția sa ni spune că în ultimul timp el câștigă foarte puțin, din cauză că e mai mult bolnav, *tusește mult, scuipe singe, și asudă noaptea*. Soția sa e sănătoasă, copiii într'o stare pronunțată de anemie.

Menajul acesta după declarația femeii se hrănește foarte prost și hrana constă în pâine, prea puțin lapte iar *carne nu mănâncă săptămâni întregi, nici chiar Duminica*.

Proprietăreașă ne confirmă moartea soțului său de tuberculoză în această locuință în anul constatat de noi, și se plânge de tuse, de dureri de piept și de încheieturi.

Str. Morilor 13

În donă odăi mici și joase, cu pardoseala de pământ locuiesc văduva Catinca Nestor împreună cu două fici ale sale. Aci ni se confirmă că bărbatul ei a murit de oftigă și o copilă de scrofulă. Fetele lucrează la regie și aceia pe cari o pot vedea este foarte anemică, are garglionii de la gât dezvoltati și se plânge de palpitații.

Str. Zugravi 47

Strada situată într'o regiune insalubră a orașului, în apropiere de băltoagele de la Vamă. Deși foarte frecven-

144-20

tată, totuși ea nu este pavată și praful vecinic purtat de numeroasele vehicule, ce încarcă și descarcă mărfurile de la vamă.

În această stradă s'au repetat de numeroase ori decese de tuberculoză în aceeași locuință și în locuințe imediat vecine.

În casa cu No. 47 locuiesc azi 2 chiriași, Dl. V. Rusu și Gr. Postelnicu, ocupînd fie-care câte un apartament format din 2 odăi și fie-care menaj cuprinde 8 persoane. D-na Rusu care locuiește mai de mult aci, confirmându-ne decesele notate în lista stradelor, ni spune că nu în apartamentul ei, ci în acel locuit de Postelnicu, cu 2-3 ani în urmă au murit la un oare-care domn Ienea, ce ocupa acest apartament, 4 persoane de oftigă iar una a murit în spital de această boală.

Odăile sînt mari dar foarte întunecoase și umede din cauza sanțului ce servește de scurgerea apelor meteorice și care trece chiar pe lângă casă. Curățenia locuinței nu lasă nimic de dorit cu toată suprapopularea ei.

Locatarii avînd o situație mai bună, ei se hrănesc bine. Nu cunoaștem starea sănătății lor, fiind că ei lipsesc de acasă.

Sfr. Zugravi 43

Într'un bordeiu din curtea micilor căsuțe cu No. 43 locuiesc lucrătorul cismar Mihailescu, în vîrstă de 31 ani, împreună cu nevasta și cu soacra lui.

Bordeiul e atît de jos, încît un om de talie mijlocie nu poate sta în el de cît plecat, foarte neîncăpător, umed, întunecos și cu pardoseala de pămînt.

Locatarul ni se plînge de tuse și de dureri de piept și ne spune că din această cauză a fost scutit de manevrele regale din astă toamnă, la cari fusese chemat. Examinându-l găsim infiltrația vârfului drept al plămîiului.

55-55

În tinda casei o femeie bătrână, soacra cismarului, într'o stare de alcoolism acut, stă culcată pe o gramadă de bulendre murdare, de cel mai răspingător aspect. Barbatul ei a murit astă iarnă în bordeiu de boală de piept.

Menajul acesta se hrănesce foarte rău și abusează toți de alcool.

Str. Aron Vodă No. 23

Această stradă situată în valea Calcainei, începe din str. Cucu și stărșește în str. Hotin. Populația e săracă și locuiesc în nisce case mici de o rea construcție și rău întreținute cu ogrăzi mici și murdare, ce dau unele pe malul Calcainei.

Aceasta, deși canalizată, totuși, printr'o moștinire a unei triste tradiții, continuă în unele părți a servi încă și azi ca loc de depunere a gunoaelor pentru locuitorii din această parte. Gurile canalului se astupă din când în când cu gunoiu și cu petice, ast-fel că gărla formată din scursorile ce vin de la baia Pogor și de la șipotele din deal, e împedecată de a se scurge liber în canalul Calcainei. Apa stagnează aci și împreună cu depozitele de pe mal, continuă a fi vătămătoare sănătății locuitorilor cartierului cari nu-și cunosc interesul sănătății și nu vor să ție seamă că lucrările de asanare s'au făcut aci tocmai în interesul acestei sănătăți a lor.

În această stradă influența locuinței se relevază în mod clar, ast-fel că din acele 24 decese ce ea conține pentru perioada noastră, a patra parte, adică 6 decese, s'au repetat în aceeași casă cu No. 23, și cite 2 decese la No. 20 și 24, ast-fel că putem spune că aproape jumătate din decesele de pe această stradă, s'au produs în 3 case.

Casa cu No. 23 este foarte veche, aproape o ruină, acoperită cu șindilă și compusă dintr'un subsol ce răs-punde numai la stradă și cu un etaj deasupra.

Subsolul e zidit din piatră și cuprinde o pivnița și un beciu, de care se desparte printr'o simplă ușă de lemn, cu un zid tot așa de umed, și de care nu se deosebesce de cit doar, prin aceia care are pereți tencuiți.

Înălțimea acestei mizerabile încăperi e de 1.90 m. lungime 4.50. m. lățimea 4. m. Două mici ferestre (48×82 cm. și 44×62 cm.) situate la o înălțime de 85 cm. de pardoseala de pământ, dau o lumină insuficientă. Tavanul de scînduri înegrit de fum, e susținut pe grinzi. In acest beciu locuesce cismarul B. Bercovici, împreună cu mama sa și cu un copil în vîrstă de 8 ani. El nu ne poate da lămuriri asupra deceselor ce s'au succedat aci de oare ce locuesce numai de un an,

Etajul de sus are patru camere, locuite fie-care de câte două persoane, e zidit din valătuci și se prezintă în condițiuni igienice ceva mai bune.

Aci ni se confirmă decesele din lista stradelor, adăugându-ni-se că în anul curent, cu vre-o 2 luni în urmă a mai decedat de tuberculoză în aceeași casă un lucrător de la fabrica de frînghii.

*
* *

Din raportul făcut de Dr. Juillerat și Bonnier congresului de tuberculoză, precum și din raportul, celui dintăi ca șef al biuroului de asanarea locuințelor din Paris, înaintat directorului lucrărilor municipale,, influența locuinței în etiologia tuberculozei reiesă în mod clar.

Datele sale atît de importante sunt culesse printr'o organizație, care există de 30 de ani la Bruxelles și de la 1893 la Paris și care se bazează pe „Cazierele sanitare“¹⁾.

1) Dr. Lucien Graux-Paris. Les casiers sanit. des maisons et la lutte c. la Tuberculose—*Tuberculosis* Vol. 5 No. 5.

Fie-care casă din Paris are astăzi „Cazierul său sanitar“ care cuprinde elementele următoare :

1. Indic. arondismentului, cartierului, străzii și No. casei.
2. Un plan ce cuprinde indicații asupra canalizării latrinelor, etc.
3. O foaie de descriere a imobilului.
4. O foaie ce indică decesele prin boalele transmisibile ce survin.
5. O foaie ce relatează dezinfectările făcute, cauzele și datele lor.
6. Una sau mai multe foi ce conțin indicațiunea lucrărilor prescrise și urmările ce i s'au dat.
7. O foaie ce conține rezultatele unei anchete sanitare când s'a recunoscut necesitatea ei.

Toate dosarele caselor unei aceleiași străzi sînt conținute într'un carton, ce poartă indicațiile generale ce trebuiesc cunoscute ca : lungimea și lățimea străzii, numărul de case, numărul de locitori, canalizare etc.

Astfel cazierul sanitar relevă starea de sanatate a unei case date iar cînd una s'a dărâmat, se păstrează dosarul ei în acel al casei construite în locul său.

Cu ajutorul acestora D. Dr. Juillerat a putut descrie insulele de case din Paris ce dau o mai mare frecvență de decese prin tuberculoză.

Astfel de caziere există în multe orașe din Franța și din străinătate și ele ar putea fi introduse și la noi, căci prin faptul că ele semnaleză cu precizie casele unde decesele au avut loc, printr'o dezinfectare riguroasă a lor s'ar putea reduce mult perderile ce tuberculoza ni cauzează.

Cu ajutorul cazierelor sanitare, fie-care proprietar va putea lua cunoștință despre salubritatea casei ce-i aparține și ar putea lua măsuri de îndreptare; apoi chiriașul ce se mută într'o anumită casă, va putea lua cunoștință despre trecutul sanitar al locuinței, în tocmai după cum un patron culege informațiuni asupra trecutului judiciar al unui funcționar ce-i oferă serviciile sale.

În acelaș timp cazierile sanitare mai aduc și alte servicii, prin faptul că relevează casele unde s'au incubat și alte boli transmise, nu numai tuberculoza.

Introducerea lor nu e legată de cheltueli mari. Astfel la Paris ajunge un singur funcționar pentru 8000 de case.

Mai târziu, cînd și orașul nostru va avea un dispensar antituberculos, atunci investigațiile acestuia împreună cu acele ale serviciului cazierelor sanitare, vor aduce prețioase informațiuni asupra salubrității imobilelor și din cari va profita și profilaxia bolilor infecțioase acute ca și profilaxia antituberculoasă.

Dispensarul Dr. Siegfried Robin, din Spitalul Beaujon din Paris, a și pus aceasta în practică.

Iată modelul unei foi de anchetă domiciliară a dispensarului antituberculos din Liège, care s'ar putea adopta modificându-se poate ceva, după nevoile noastre.

- 1) Numele, pronumele, domiciliul.
- 2) Vîrsta.
- 3) Starea civilă.
- 4) Compoziția menajului.
- 5) Sex, vîrsta copiilor.
- 6) Profesia părintelui.
- 7) Salarul zilnic al tatălui înainte de boală.
- 8) Numărul oarelor de lucru al tatălui.
- 9) Profesiunea femeii.
- 10) Salarul zilnic al femeii înaintea de boală.
- 11) Profesia și salarul copiilor.
- 12) Numele și adresa patronului.
- 13) Venitul menajului înainte de boală.
- 14) " " " " în timpul boalei.
- 15) Bolnavul, face el comerț?

- 16) Inceputul boalei.
- 17) Starea sănătății membrilor familiei.
- 18) Lărgimea străzii locuite, insolațiunea, salubritatea.

- 19) Câte menajii are casa.
- 20) Situația igienică a casei, de unde se alimentează cu apa.
- 21) Casa, posedă ea o curte, grădină ?
- 22) Numărul de camere locuite de tot menajul.

23. Pretul chiriei.
24. Numărul de camere de culcare ale menajului.
25. Numărul și dimensiunea ferestrelor.
26. Câte paturi are fie-care cameră.
27. Câte persoane în fie-care pat și ce persoane.
28. Cum e expusă și care e ventilația camerei bolnavului. Câți metri cubi de aer are bolnavul la dispoziția sa.
29. Bolnavul rămâne el acasă, se duce la lucru, sau la primblare ?

- 30) Unde sint culese expectorațiunile.
- 31) Curățenia menajului. Cum se face curățenia ?
- 32) Starea hainelor, rufelor.
- 33) Unde se spală rufele ?
- 34) Copiii frecventează scoala ?.

- 35) Situația și igiena atelierului, a usinei etc.
- 36) Bolnavul sau menajul este afiliat la o societate de ajutor reciproc ?
- 37) Ajutorul asistenței publice și private.
- 38) Data anchetei.
- 39) Medicul curant.
- 40) Sarcinele și obligațiile menajului.
- 41) Bolnavul a fost trimis la sanatoriu ?
- 42) Cine a suportat cheltuelile ?
- 43) Data plecării de la sanator și data ieșirii.
- 44) Cât a stat în sanator ?

- 45) Resursele familiei în timpul șederei salei la sanator.
- 46) Din ce și cum trăiesce familia ?
- 47) Bolnavul și-a reluat meseria ?
- 48) Dacă nu, cu ce se ocupă ?
- 49) Cât timp după întoarcerea din sanator a lucrat el ?
- 50) La ce perioadă a boalei a fost el trimis la sanator ?
- 51) Cât a mai trăit după ce a ieșit din sanator ?
- 52) Data decesului.
- 53) Locuința, a fost ea desinfectată în lipsa bolnavului ?
- 54) S'a mai produs casuri noue de tuberculoză, după întoarcerea bolnavului din sanator ?
- 55) A doua cură. Motivul.
- 56) Măsuri luate de Soc. de profilax. și asist. tuberculoșilor saraci
- 57) Resultate obținute.

CAP. VII INCHEIERE

Din totalitatea cunoștințelor capătate reiese că problema tuberculoasă există în Iași, pentru că avem noțiuni asupra intensității mortalității sale, a elementelor ce atinge, știm asupra cărui părți din populație ea apasă mai mult, ce naționalitate s'au confesie bîntuie cu mai multă furie, din ce sex și la ce vîrstă ea își alege victimele, în care străde sau mahalale, în care case chiar se ingrămădește numărul mai mare de decese de tuberculoză din oraș.

Pînă acum însă, nici inițiativa privată, nici cea administrativă, nu s'au convins încă, că această chestiune merită să fie obiectul unei atențiuni și preocupări deosebite.

Toate bolile infecțioase luate la un loc, au dat pentru orașul nostru un număr mai mic de cât jumătatea deceselor date de tuberculoza singură, pentru perioada 1895—1904, și astăzi încă bolile infecțioase acute, prin mersul și caracterul lor, continuă a înspăimînta publicul, care prin executarea măsurilor rigurose dictate de serviciul nostru sanitar comunal, reduce neconținut numărul de victime ce dau aceste boli. Pentru tuberculoză însă care dă un număr îndoit de victime, nimic nu s'a făcut încă pînă acum.

Din acest punct de vedere, ne-am găsi cu totul la

începutul luptei antituberculoase, care după Duclaux ¹⁾ trece prin următoarele faze: perioada în care ni astupăm urechile și închidem ochii contra unei boli care în acest timp progresează și devine amenințătoare; perioada în care ea se impune atențiunii și în care ne înspăimântăm a o vedea atât de gravă și în fine perioada în care organizăm lupta contra ei din ce în ce cu mai multă știință și metod.

Mai fericiți ca odinioară noi vom putea aprecia rezultatele acestei sforțări, de a vedea boala cedind în punctele în care ea este combătută pe cînd ea continuă a progresa în alte puncte.

Negreșit că în cea ce privește problema tuberculoasă din orașul nostru, ne găsim încă în prima fază, de inactivitate.

Pentru ca această fază să nu se mai prelungească, o acțiune energică antituberculoasă se impune de urgență, cu atât mai mult, cu cât posedăm acum noțiuni precise care ne indică și necesitatea unei astfel de acțiuni, și punctele pe unde să începem lupta în contra acestei boale, care tinde a se încuiba din ce în ce mai mult în orașul nostru. Și dacă tuberculoza este una din cele mai triste efecte ale civilizației, pe noi nu ar trebui să ne încante de loc brevetul de civilizație ce ea oferă într'un plic negru orașului nostru, ci trebuie să veghem ca relele să nu ne bintuie într'o măsură mai mare de cât ne ajută foloasele progresului.

Deși măsurile obicinuite, aplicate cu succese pen-

1) Duclaux—Hygiène sociale.

tru protecțiunea sănătăței publice sînt folositoare și pentru combaterea tuberculozei, totuși ele se arată aci insuficiente și pentru a putea susține o luptă metodică, îndelungată și eficace contra ei, trebuie să mai găsim și posibilitatea unei aplicări practice a unor măsuri sociale, ce s'au dovedit eficace și pentru prevenirea și pentru tratamentul ei și la acele grupe de cetățeni, ce prin condițiunile în care se găsesc nu pot profita de ele.

Măsurile de combatere se cunosc, greutatea există însă în aplicarea lor și mai ales tocmai acolo unde necesitatea o reclamă mai mult. Iată de ce în lupta ce se va întreprinde, este nevoie de o conlucrare a forțelor administrative cu acele private. Trebuie convins și publicul și autoritățile de solidaritatea ce unesce pe toți cetățenii aceluiași oraș.

Prin înființarea de spitale și sanatorii, unde bolnavii să fie izolați, ocaziunile de infecție vor fi mult reduse iar dispensariile urmărind descoperirea și tratarea unora din ei la domiciliu, vor contribui prin instrucțiunile ce vor împărți în acelaș timp, la o însemnată reducere a contaminărei familiale.

De și mijloacele nu ne permit încă de a ne servi de astfel de arme costisitoare exemplul dat însă de capitală ne va încuraja. Aci de și societatea de profilaxie a tuberculozei, a pornit cu foarte puține mijloace acțiunea sa, Sanatorul însă, ce a început de curînd să funcționeze la Filaret, ne oferă cea mai strălucită dovadă, ca devotamentul inițiatorilor, solidaritatea, cetăț-

tenilor și protecția acordată de guverne, poate duce la realizarea unor atât de nobile instituțiuni.

Dar până ce acestea se vor înființa și pentru orașul nostru, trebuie să pregătim micșurarea ocaziilor de infecție tuberculoasă, prin luminarea populațiunii asupra pericolului ce-l amenință și prin observarea strictă a unor precepte igienice, ce trebuiesc să-i inspirăm.—Aceasta va trebui să se facă prin conferințe și publicațiuni căci vulgarizarea acestor cunoștințe trebuie să se găsiască la baza acțiunii antituberculoase.

Apoi prin asanarea unora din străzile de la periferia orașului, prin supraveghierea strictă a condițiilor de igienă în care se află diverse ateliere, fabrici și unele case private, se va putea desigur contribui deasemenea la reducerea perderilor ce ni cauzează tuberculoza.

Cunoașterea exactă pe viitor a acestor focare de tuberculoză din oraș, va găsi un prețios ajutor în organizarea „cazierelor sanitare“, care semnalându-ne casele sau atelierele primejdioase, va înlesni aplicarea unor riguroase măsuri de desinfectare sau evacuare eventuală.

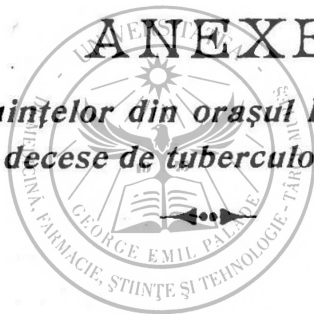
Cam acestea sunt mijloacele cu cari s'a izbutit în alte orașe, în lupta contra tuberculozei.

Constatările făcute hotărăsc că atitudinea indiferentă de pînă acum trebuiesc părăsită și dorința noastră este ca cunoașterea lor să serviască de motor pentru pornirea unei acțiuni energice în contra primejdiei tuberculoase din orașul nostru.

ANEXE

Lista locuințelor din orașul Iași în care s'au produs decese de tuberculoză (1895-1904)

Stradele și locuințele din Iași cari au dat decese de tuberculoză de la 1895 — 1904

Observațiuni explicative.

- 1) Cifrele simple arată locuințele unde au avut loc decesele de tuberculoză în anul arătat de cifrele mici din dreapta lor.
- 2) Cifrele închise în parantez, arată locuința unde a avut loc decesele de meningită simplă, pentru etatea de 0-15 ani.
- 3) Cifrele în compacte scoate în evidență propagarea tuberculozei în case vecine.
- 4) Semnul ? arată că nu se cunoaște No. casei de pe strada unde decesul a avut loc.
- 5) Decesele arătate de cifrele din parantez, nu s'au trecut în numărul de decese de pe acea stradă, deasemenea nici pe acele ce au avut loc în diverse înstit. publice ca Penitenciar, Ospiciul Comunaletc
- 6) Stradele ce s'au dispărut, s'au trecut în listă numai pe una din ele.

DESPĂRTIREA I.

1. Strada Abrahamfi : 50³
2. „ Academiei : 20³ (7)⁹⁶.
3. „ Arcu : 7⁹⁹ 704. 995. 904. 120³. 1204.
160¹. 160².
103. (18)⁹⁵. 130². (25)⁰². 35⁹⁸.
530⁴. 550³.
7. 9. 53. 55.
4. „ Bădăreu : 13⁹⁶. 13⁹⁹. 130².
496. 497 4297 4200.
(4)⁹⁶. 596. 897. 996. 10⁰⁰. (11)⁹⁶
11⁹⁵. (13)⁹⁹ 1696. 1998. 200³.
3899.
8. 10. 9. 11. 13.
5. Fundac. Bădăreu : 30¹. 60². (6)⁰¹

6. Strada Bălți : 198. 1701.
7. „ Belvedere : 1095. 1001.
1198.
8. Bulev. Ferdinand : 500. 504.
9. Str. Bereria-veche : 498. (6)99. 1100. 6197. 9899.
10. Strada Buzescu : 496. 498.
11. „ Buzdugan : 400. (4)03.
12. „ Carol : (4)97. (5)98. 1403. 3797. 3901.
3895. 4501.
37. 39.
13. „ Cism. Păcur. : (4)97. 701. 1004.
14. „ Cantei : 695. 795. 996. 1496. 1601. 2000.
2596. 3203.
7. 9. 14. 16.
15. „ Fētu : 197. 104. 296. 201. 696. 699.
398.
- 1. 3.**
16. „ Florilor : 502. 504. 1396. 1399. 2804. 2804.
399. 404. 995. 1197. 1701. (19)00
3403.
- 3. 5. 11. 13. 17. (19).**
17. „ Gându : 596. (6)00. 800. 1303. 1699. (26)96
2602.
- (6). 8.**
18. „ Gării : 598. 502.
(1)97. 701. (11)01. 1300. (13)03.
? 96. ? 96.
- 5. 7. (11). 13.**
19. „ Ipsilante : 1801. 1802. 1802. 1802
1499. 1403. 1404.

- Strada Ipsilante : 795. 797. 898. 801. 1196. 1104.
397. 501. (701). 497. 1003. 1204.
(16)⁰². (36)⁹⁵.
3. 5. 7. 9. 11. 13. 17. 19.
20. „ Lăpușneanu : (7)⁹⁵. (10)⁰⁰. 24⁰⁰. 25⁹⁷, 30⁰⁰.
3903. (41)⁹⁵. 43⁰⁴. 4403.
39. 41. 43.
21. „ Lozonschi : 496. 401. 2297. 2298.
502. 801. 902. 1297. (12).⁰⁴ 15⁰⁴.
(22)⁹⁷. 24⁹⁵.
22. 24.
22. „ Moara de foc : 36⁹⁹. 36⁰¹.
403. (6)⁰³. 16⁰¹. 1795. 2199.
28⁰³. 34⁹⁸. 60⁹⁵. 6297. (64)⁰².
(66)⁹⁸. (82)⁹⁵. ? 96. ? 99. ? 99
4. (6). 34. 36. 60. 62. (64) (66).
23. „ Morilor : 43⁹⁸. 43⁰². 43⁰⁴.
702. 702. 1398. 1399. 1998. 19⁰¹
(12)⁹⁶. 15⁰⁴. 2296. 2699. (27)⁹⁷.
34⁰⁰. 4195. (40)⁹⁷. 42⁰⁴. 4498.
56⁰³.
24. „ Moțoc : 50⁰⁰. 50⁰². 50⁰³.
995. 995. 24⁰⁴. 2404.
597. 17⁰². (20)⁹⁸. (21)⁰⁰. 33⁰³.
(33)⁹⁹. 35⁰¹. 3795. 60⁰¹. 6498.
(82)⁰⁴.
33. 35. 37.
25. „ Mutu : 299. 1198.
26. „ Pavlov : 102. 496.
27. „ Pânzeriței : 299. 898.

28. Strada Răcurari : 19. (Penitenciar, 9. decese.)
 163⁹⁶. 163⁹⁶. 163⁰⁰.
 48⁹⁷. 48⁰⁴. 55⁰¹. 55⁰¹. 91⁹⁷.
 91⁰¹. 132⁹⁶. 132⁰⁴. 159⁹⁵.
 159⁰¹.
 398. 15⁰². 17⁹⁹. 16⁹⁷. 18⁹⁹.
 22⁹⁸. 23⁰⁴. 27⁰⁰. 35⁹⁶. 36⁹⁵.
 (44)⁰². (50)⁰³. 52⁹⁶. 59⁹⁵. 58⁹⁹.
 60⁹⁵. (70)⁹⁶. 74⁹⁶. 80⁰³. 93⁰⁰.
 97⁹⁷. 98⁰².
 (104)⁹⁶. 105⁰². 108⁹⁶. 110⁰¹.
 117²⁸. 126⁹⁷. 141⁰². 155⁹⁹.
 (170)⁹⁶.
 15. 17. 19. 16. 18. 50. 52.
 58. 60. 91. 93. 108. 110.
29. „ Platon : 18⁰¹.
30. „ Perju : 4⁹⁵. 4⁰¹.
 1⁹⁵. (2)⁹⁷. 2⁰⁴. (3)⁰². 3⁰². 12⁹⁹.
 24⁹⁶.
 1. (3). (2). 4.
31. „ Petru-Rareș : 13⁹⁵. 13⁰⁴.
 (5)⁹⁸. (7)⁰¹. 10⁰³. 15⁰².
 (5). (7) 13. 15.
32. „ Ponoarelor : 2⁹⁵. (2)⁰¹. 4⁹⁵. 6⁹⁹. 8⁹⁶. 10⁰⁰.
 14⁰². 16⁹⁷.
 2. 4. 6. 8. 10. 14. 16.
33. „ Săulescu : (1)⁹⁸. (1)⁹⁸. (2)⁹⁶. 5⁰⁰. 8⁰⁰.
 (8)⁰⁰. 12⁹⁵.
34. Stradela Săulescu : 1⁹¹. 104. (8)⁰¹.
35. Strada Silvestru : 1⁹⁵. 3⁰⁰.

36. Șos. Arcu : 3⁹⁶. 32⁹⁸. 57⁹⁶.
37. „ Pécurari : 81⁹⁸. 81⁰³.
20¹. 60². 13⁰⁰. 15⁰². 17⁰³. 14⁰⁴.
16⁰⁴. 20⁰⁰. 25⁹⁸. 27⁹⁸. 26⁹⁷.
440². (67)⁹⁸. 69⁰³. 87⁰⁰.
13. 15. 17. 14. 16. 25. 27.
38. „ Speranța : 180¹. 18⁰⁴.
4⁰⁴. 11⁹⁹. 13⁰⁰.
11. 13.
39. Str. Stefan cel Mare: 84⁹⁶. 84⁰⁰.
(6)⁹⁶. (10)⁹⁵. (10)⁹⁷. 10⁹⁸. 180²
21⁹⁹. 27⁹⁵. 32⁹⁵. 48⁹⁶. (51)⁹⁶
65⁹⁸.
40. „ Tacuta : 20³. 6⁹⁶. (63)⁰⁰.
41. „ Toma-Cozma: 31⁹⁵. 31⁹⁸. 39⁹⁹. 39⁰⁰. 1090¹.
1090¹.
80⁴. 13⁹⁷. 18⁹⁶. (24)⁹⁵. 25⁹⁶.
(36)⁰². 38⁹⁷. (39)⁰⁰. 40⁰⁰. 44⁹⁶.
46⁰⁰. (46)⁰³. 48⁰³.
70⁰². 72⁹⁹. 76⁹⁷. (93)⁹⁶. 97⁰³
106⁹⁸. ?⁰⁴.
36. 38. 39. (39). 44. 46. 48.
42. „ Trei Calici : 1⁹⁷. 4⁰⁰. 9⁹⁶. 11⁹⁹. 30⁹⁸. 41⁹⁹
9. 11.
43. „ Zugravi : 47⁹⁶. 47⁹⁷. 47⁹⁹. 470³.
61⁹⁸. 61⁹⁹. 610². 610³.
42⁹⁶. 42⁹⁹. 420⁴. 57⁹⁹. 57⁹⁹.
57⁰³.

Strada Žugravi : 23⁹⁶. 23⁹⁷. 43⁹⁸. 43⁰². 44⁰¹.
 44⁰⁴.
 3⁹⁹. 500.(7)⁹⁹. 8⁰⁰. 13⁰⁴. 16⁹⁸.
 (17)⁰¹. 24⁰¹. 35⁹⁶. (45)⁰¹. 45⁰⁴.
 51⁰⁴. 54⁹⁹.
 55⁹⁹. (57)⁰¹. 58⁰⁴. 64⁰³. 72⁹⁵.
 76⁹⁵.
 3. 5. (7). 43. 45. 47. 55. 57

DESPĂRTIREA II.

1. Strada Baston : 17⁹⁶. 17⁰¹. (17)⁰⁰.
 9.
2. „ Broscăriei : 8⁰². 8⁰³.
 (6)⁰⁰. (8)⁰². 11⁹⁵. (13)⁹⁹. 17⁰⁰.
 18⁹⁸. 19⁰¹. 20⁹⁶. 24⁹⁸. (25)⁰⁰.
 (25)⁰⁰. (26)⁹⁶. 28⁹⁵.
 29⁹⁶. 31⁰². 35⁰³. 64⁰³. (68)⁰³.
 76⁰⁴. 77⁹⁷. 89⁰¹. 92⁰¹. 100⁹⁹.
 160⁹⁷. ?⁹⁴.
 6. 8. 11. 13. 17. 19. 18.
 20. 24. 26. 28. 29. 31.
3. „ Canton : 5⁰¹.
4. „ Cruce : 88⁹⁸. 88⁹⁹. 88⁰³.
 64⁹⁵. 64⁹⁷.
 (2)⁰³. 40². (5)⁹⁷. (11)⁹⁹. (15)⁰¹.
 21⁹⁷. 25⁰⁰. 29⁹⁹. 30⁰¹. 34⁹⁵.
 39⁹⁷. 40⁰⁴. (49)⁹⁸. (49)⁹⁹.
 63⁹⁷. 65⁹⁹. 72⁹⁷. (72)⁹⁷. 75⁹⁶.
 99⁰⁰.

5. Str. Descălciătore : $(2)^{02}$. 4^{99} . $(3)^{99}$. 14^{96} . 16^{02} .
 18^{01} . 17^{01} . 23^{99} . 25^{98} . 27^{97} .
 30^{03} . 31^{01} . 33^{00} .

(2). 4. 14. 16. 18. 23. 25. 27. 31. 33.

6. „ Dubălari : 4^{02} .

7. „ Frumoasa : 5^{95} . 5^{01} .

$(1)^{93}$. $(4)^{03}$. 11^{96} . $(19)^{96}$. 21^{03} .
 20^{04} . 27^{96} . 28^{01} . 46^{04} . 48^{97} .
 53^{96} . $(81)^{97}$. ?⁹⁶.

(19). 21. 46. 48.

8. Fund. Şubă : 2^{00} . 2^{01} . 3^{99} .

9. Strad. Gârlii : 2^{96} . 5^{95} . 6^{98} .

10. „ Iarmaroc : 3^{02} . 33^{02} . 62^{97} .

11. „ Lipovună : 23^{96} . 23^{98} .
 3^{02} . 5^{95} . 8^{00} . 10^{00} . 16^{04} . 24^{01} .

38⁰⁰
 3. 5. 8. 10.

12. S-dela Lipovună : 27^{97} . 27^{03} .

13. Str. Mihai Sturza : 23^{97} . 32^{03} . 37^{96} .

15. „ Nicolina : 10^{97} . 10^{99} . 12^{96} . 12^{99} . 24^{02} .

24^{04} . 43^{98} . 43^{98} . 60^{95} . 60^{97} .
 84^{97} . 84^{00} . 95^{95} . 95^{00} .

$(2)^{96}$. $(2)^{95}$. 2^{01} . $(2)^{02}$. 6^{95} . 7^{02} .

11^{02} . $(12)^{98}$. 15^{96} . $(18)^{03}$. 20^{01} . 29^{01}

$(40)^{97}$. $(42)^{01}$. 44^{97} . 53^{00} . 63^{95} .

$(68)^{96}$. 72^{95} . 74^{97} . 76^{03} . 79^{98} .

80^{95} . $(85)^{97}$. $(94)^{03}$. 100^{98} .

$(102)^{02}$. 103^{02} . 108^{00} .

10. 12. 18. 20. (40). (42). 44.

72. 74. 76. 100. (102).

16. Strada Palat : 61⁰⁰. 61⁰⁰. 61⁰².
 25⁹⁷. 25⁰¹. 58⁹⁷. 58⁰⁰. 82⁰¹. 82⁰¹
 (2)⁰³. 26⁰⁴. 40⁹⁸. 44⁹⁷. 45⁰⁴. 57⁰⁶
 (60)⁹⁷. (71)⁹⁵. (76)⁹⁵. (?)⁹⁷.
17. " Podu Iancu Bacalu : 15⁹⁵. 17⁹⁵. 18⁹⁸. ?⁹⁶.
18. " Sălciilor : 6⁹⁶. 10⁹⁹. 14⁰⁰. 11⁰⁰. (13)⁰⁰.
 (24)⁰². 26⁹⁷. 34⁰⁰. 48⁹⁷.
 11. (13). 24. (26)
19. " Socolă : 104⁹⁷. 104⁹⁷. 104⁹⁸. 104⁰¹.
 189⁹⁷. 189⁰². 189⁰³. 189⁰³.
 52⁹⁷. 52⁹⁹. 52⁰⁰.
 16⁰³. 16⁰⁴. 18⁰⁰. 18⁰⁴. 54⁹⁹.
 54⁰⁰. 72⁹⁹. 72⁰⁰. 101⁰². 101⁰³
 122⁹⁶. 122⁹⁵. 124⁰⁰. 124⁰³.
 191⁹⁶. 191⁰¹.
 (3)⁰³. 6⁰⁴. 10⁹⁷. 14⁹⁸. 17⁹⁵.
 21⁰¹. (25)⁰¹. 25⁰³. 37⁰¹. (39)⁰³.
 (40)⁹⁷. 41⁹⁶. 43⁹⁸. 46⁰⁰. 50⁰⁴.
 58⁰¹. 63⁹⁶. (64)⁹⁵. 65⁹⁸. (70)⁰¹
 (71)⁹⁵. 74⁹⁹. 77⁹⁸. 78⁰⁰. (79)⁹⁶.
 93⁰⁰. (95)⁰³. 95⁰⁰. 103⁹⁶.
 (104)⁰¹. 107⁹⁸. (116)⁰⁰. 118⁰²
 (121)⁹⁵. (121)⁹⁶. (127)⁰².
 137⁰¹. 148⁰⁴. 151⁹⁶. 152⁹⁷.
 161⁹⁶. 175⁹⁶. 177⁰⁰. 179⁹⁶.
 (211)⁰². ?⁹⁸.
 10. 14. 16. 18. 37. 39. 41. 43.
 50. 52. 54. 63. 65. 70. 72. 74.
 77. 79. 93. 95. 101. 103. 116
 118. 122. 124. 175. 177. 179.

20. Str. Sf. Andrei : 59⁹⁷. 59⁰³. 59⁰⁴.
 40⁹⁵. 40⁹⁹. 24⁹⁵. 24⁹⁶.
 * 1⁹⁸. 2⁹⁹. 7⁹⁷. (21)⁹⁵. 23⁰⁴. 28⁹⁸.
 : (40)⁹⁵. (40)⁹⁷. 52⁹⁸. 57⁹⁶.
 (21). 23. 57. 59.
21. " Sf. Vasile : 10⁹⁵. (11)⁰¹. 13⁰⁰.
22. " Trantomir : 2⁰³.
23. " Trei-Ierarhi : 8⁹⁶. 8⁹⁷. 8⁹⁷. 8⁰¹.
 2⁹⁸. 9⁰².
24. Mah. Broscăriei : 13⁰⁴. 19⁰². (30)⁰⁴. (39)⁹⁷. 46⁹⁶
 100⁹⁸.
25. " Frumoasa : 3⁰². 6⁰⁴. 9⁹⁵. (9)⁹⁷. 15⁰¹. 23⁹⁷
 30⁹⁶. 40⁹⁸. 46⁰⁰. 67⁰⁴. 68⁰¹.
 2⁰². 2⁰². 2⁰⁴.
26. " Iarmaroc : 7⁹⁸. 9⁰⁴. 19⁰². (26)⁰¹. 32⁰².
 41⁰⁰. 52⁰⁴. (71)⁹⁹. 79⁹⁷. 90⁰³
 92⁹⁷. (96)⁰⁰. 100⁰¹.
27. " Lipovană : 3⁰⁴. 32⁰³.
28. " Mih. Sturza : 8⁰².
29. " Salciilor : 12⁰¹. 12⁰². 9⁰³.
30. Șoséua Națională : 3⁰¹. 3⁰². 3⁰⁴.
 598. 504.
 103. 695. 1601.
 1. 3. 5.
31. " Nicolina : 18⁰¹. 18⁰⁴.
 2903. 3604. (39)⁹⁶. 43⁹⁹ (48)⁹⁸
 8403. 9404. 9904. 15404.
32. " Socola : 297. 1704. 2801. 4504.

DESPĂRTIREA III.

- 1 Str. Albinetz : 502. 503. 598.
1298. 1602. 2801. 3095. 3103. 4396
28. 30.
2. Str. Alexandri : 1196. 1196.
195. 504. 604. 1000. 1401.
3. „ Aron-Vodă : 2397. 2398. 2399. 2300. 2300.
2300.
2095. 2099. 2403. 2403.
(2)99. 299. 795. (9)01. 1104. 804.
(17)00. 1797. (19)02 (19)99.
2102. 1800. (20)03. (20)03. 2295.
2598. 2600. (28)02. 3496. 4404.
4803. 6002.
**7. (9). 11. 17. (19). 21. 23.
25. 18. 20. 22. 24. 26. (28).**
4. „ Bașotă : 100. 201. 595. 800. 1399.
5. „ Buna-Vestire: 100. 200. 403. ?⁰⁹.
2. 4.
6. „ Capit. Paun : 602. (18)04. (19)02.
7. „ Cerkez : 203. (4)01. 395.
8. „ Cogălniceanu: 602. 1401. 2296. 2496.
22. 24.
9. „ Codrescu : 1402. (14)99.
10. „ Cucu : 57.⁹⁶ 57.⁹⁶ 57.⁹⁷.
395. 398. 1900. 1900. 4201. 4201.
5600. 5602. 6202. 6203.

- Str. Cucu. : 10^{98} . $(10)^{99}$. 12^{98} . $(12)^{99}$. $(14)^{92}$
 $(15)^{96}$. $(19)^{01}$. $(32)^{01}$. 34^{95} . 35^{97}
 37^{98} . 38^{98} . $(47)^{04}$. 52^{96} . 53^{96} .
 $(62)^{98}$.
10. 12. (14). (32). 34. 35. 37.
11. „ Curăları : 918. 1003.
12. „ Dancu : 596. 597. 399.
3. 5.
13. „ Dâmbu : 904. 904.
14. „ De sus : 16101. 16102.
 597 . 697 . 1295 . 1300 . 1795 . $(18)^{01}$
 2104 . 4095 . 6095 . $(62)^{95}$. $(74)^{03}$.
 $(75)^{04}$. 8103 . 8299 . $(87)^{97}$. 9197 .
 9703 . 10104 . 10699 . $(112)^{95}$.
 11597 . 11601 . 12497 . 12995 .
 13197 . $(136)^{02}$. 13695 . 14502 .
 14604 . 15297 . $(156)^{97}$. $(158)^{02}$.
 $(162)^{95}$. 16304 . 16696 . 19804 .
 $(199)^{04}$.
129. 131. 161. 163.
15. „ Golia : 2495. 2400. 2401. 2403. 2403.
(Sacre-Coeur)
 4295 . 4295 . 4202 . 71^{09} . 7197 .
 71^{00} . 5299 . 5201 . 5203 .
 6995 . 69^{00} . 5496 . 5496 . 103 . 103
13 *(Ospiciul comunal)* 1896
—99=14 cazuri.
 502 . $(5)^{97}$. $(9)^{95}$. 1295 . 3296 .
 34^{04} . 3898 . $(35)^{03}$. 37^{02} . 48^{01}
 4998 . 5999 . 6701 . $(71)^{00}$. 73^{02} .
 83^{01} . 8799 .
32. 34. (35). 37. 67. 69. 71. 73.

DESPĂRȚIREA III.

- 1 Str. Albinetz : 502. 503. 598.
1298. 1602. 2801. 3095. 3103. 4396
28. 30.
2. Str. Alexandri : 1196. 1196.
195. 504. 604. 1000. 1401.
3. „ Aron-Vodă : 2397. 2398. 2399. 2300. 2300.
2300.
2095. 2099. 2403. 2403.
(2)99. 799. 795. (9)01. 1104. 804.
(17)00. 1797. (19)02. (19)99.
2102. 1800. (20)03. (20)03. 2295.
2598. 2600. (28)02. 3496. 4404.
4803. 6002.
**7. (9). 11. 17. (19). 21. 23.
25. 18. 20. 22. 24. 26. (28).**
4. „ Bașotă : 100. 201. 595. 800. 1399.
5. „ Buna-Vestire: 100. 200. 403. 700.
2. 4.
6. „ Căpit. Paun : 602. (18)04. (19)02.
7. „ Cerkez : 203. (4)01. 395.
8. „ Cogălniceanu: 602. 1401. 2296. 2496.
22. 24.
9. „ Codrescu : 1402. (14)99.
10. „ Cucu : 57.96 57.96 5797.
395. 398. 1900. 1900. 4201. 4294.
5600. 5602. 6202. 6203.

- Str. Cucu. : 10⁹⁸. (10)⁹⁹. 12⁹⁸. (12)⁹⁹. (14)⁰²
 (15)⁹⁶. (19)⁰¹. (32)⁰¹. 34⁹⁵. 35⁹⁷
 37⁹⁸. 38⁹⁸. (47)⁰⁴. 52⁹⁶. 53⁹⁶.
 (62)⁹⁸.
10. 12. (14). (32). 34. 35. 37.
11. „ Cur elari : 918. 1003.
12. „ Dancu : 5⁹⁶. 5⁹⁷. 3⁹⁹.
3. 5.
13. „ Dambu : 90⁴. 90⁴.
14. „ De sus : 161⁰¹. 161⁰².
 597. 697. 1295. 1300. 1795. (18)⁰¹
 210⁴. 40⁹⁵. 60⁹⁵. (62)⁹⁵. (74)⁰³.
 (75)⁰⁴. 81⁰³. 82⁹⁹. (87)⁹⁷. 91⁹⁷.
 97⁰³. 101⁰⁴. 106⁹⁹. (112)⁹⁵.
 115⁹⁷. 116⁰¹. 124⁹⁷. 129⁹⁵.
 131⁹⁷. (136)⁰². 136⁹⁵. 145⁰².
 146⁰⁴. 152⁹⁷. (156)⁹⁷. (158)⁰².
 (162)⁹⁵. 163⁰⁴. 166⁹⁶. 198⁰⁴.
 (199)⁰⁴.
129. 131. 161. 163.
15. „ Golia : 24⁹⁵. 24⁰⁰. 24⁰¹. 24⁰³. 24⁰³.
 (*Sacre-Coeur*)
 42⁹⁵. 42⁹⁵. 42⁰². 71⁰⁰. 71⁹⁷.
 71⁰⁰. 52⁹⁹. 52⁰¹. 52⁰³.
 69⁹⁵. 69⁰⁰. 54⁹⁶. 54⁹⁶. 103. 103
 13 (*Ospiciul comunal*) 1896
 —99=14 cazuri.
 50². (5)⁹⁷. (9)⁹⁵. 12⁹⁵. 32⁹⁶.
 34⁰⁴. 38⁹⁸. (35)⁰³. 37⁰². 48⁰¹
 49⁹⁸. 59⁹⁹. 67⁰¹. (71)⁰⁰. 73⁰².
 83⁰¹. 87⁹⁹.
32. 34. (35). 37. 67. 69. 71. 73.

16. Str. Hotin : 6⁹⁵. 14⁹⁵. 15⁹⁷. 19⁹⁹. 21⁰¹.
24⁰². (26)⁹⁷. 31⁹⁹.
17. „ Muzelor : 26⁹⁶. 26⁹⁷. 38⁹⁷. 38⁹⁸.
1⁰⁰. 7⁹⁵. 14⁰³. 18⁹⁷. 22⁹⁵.
18. „ Potcoavă : 1⁰². 8⁰¹. 16⁰⁴.
19. „ Primăriei : 2⁹⁵. 2⁰⁴. 28⁹⁶. 28⁰⁰.
(2)⁰⁴. (13)⁹⁸. 24⁰⁴. 26⁹⁶. 27⁹⁷
34⁹⁵. 38⁹⁵.
- 24. 26. 28.**
20. „ Procopie : (2)⁰². 2⁰⁴. 15⁰⁴. 41⁹⁷.
21. „ Ralet : 2⁹⁹. 2⁹⁹. 13⁰¹.
22. „ Română : 6⁰⁰. 6⁰⁰.
(4)⁹⁶. (5)⁹⁶. 6⁰³. 21⁰⁰. 36⁰³. 55⁹⁷
23. „ Sărărie : 14⁹⁵. 14⁹⁵. 14⁹⁵.
11⁰². 11⁰³. 14⁹⁷. 21⁰². 21⁰³.
77⁰². 77⁰². 151⁹⁵. 151⁰³.
60³. 8⁰³. 7⁰¹. 16⁹⁶. 18⁹⁶. 22⁹⁵.
24⁹⁸. 23⁰¹. 25⁹⁸. 27⁹⁶. 46⁹⁷.
69⁹⁵. 81⁹⁷. 83⁰². 90⁹⁵. 103⁹⁸.
113⁰⁴. 140⁰⁰. (144)⁹⁶. ?⁰⁰.
6. 8. 14. 16. 18. 22. 24. 21.
23. 25. 27. 81. 83.
24. „ Săvescu : 4⁹⁵. 4⁰⁴. 22⁹⁷. 30⁹⁶.
25. „ Scărîcica : 17⁰³. 17⁰³. 19⁰⁰. 19⁰⁴.
2⁹⁵. 3⁹⁸. 6⁹⁹. 7⁹⁷. 14⁰⁰. 20⁹⁶.
27⁹⁶.
- 17. 19.**
26. „ Sc. de Arte : 14⁹⁶. 14⁰³.
27. „ Sf. Atanasie : 3⁹⁷. (3)⁹⁸. 4⁰¹. 17⁰³. 21⁰¹.
28. „ „ Haralamb: (4 bis)⁰². 5⁰⁴. (5)⁰⁵. ?⁹⁹.

29. Str. Sf. Nicolai : 22⁹⁵. 22⁹⁵. 198. 798. 1099(10)⁰⁰
30. " " Sava : 8⁹⁶. 11⁹⁹.
31. " " Theodor : 39⁹⁵. 39⁹⁵.
(10)⁹⁵. 22⁹⁶. 24⁰⁰. 27⁹⁶. 40⁹⁵. ?⁹⁹
- 22. 24.**
32. " Sinagogelor : 6⁰⁰. 13⁰⁰. 20⁰³.
33. " Stihi : 8⁹⁷. 8⁹⁹. 8⁰³.
(3)⁹⁸. 6⁰⁰. (7)⁰⁴. (8)⁰⁰. (8)⁹⁸. 10⁹⁹
(15)⁰³.
- 6. (8). 10.**
34. S-dela Stâncă : 10⁰². 10⁰³. 21⁹⁶.
35. Str. Ticău de sus : 8⁹⁶. 8⁹⁷. 14⁹⁸. 14⁰³. 98⁹⁶. 98⁰⁴.
19⁹⁷. ?⁹⁷. (7)⁹⁵. 16⁹⁷. 17⁰². 22⁹⁹
31⁰⁴. (34)⁹⁹. 36⁹⁶. 41⁰³. 46⁹⁹
(48)⁹⁹. 54⁹⁸. 56⁰². 62⁹⁵. 79⁰²
80⁹⁷. 86⁹⁵. 88⁹⁶. 90⁰¹. 96⁰⁰.
99⁰². 104⁰⁴. 109⁰¹. 117⁹⁸. 119⁰¹
14. 16. 34. 36. 46. 48. 54. 56.
86. 88. 96. 98. 117. 119.
36. " Tic. de mijloc: 8⁹⁵. 8⁹⁵. 17⁹⁷. 17⁹⁷. 30³. 10⁹⁶.
13⁰⁴. 41⁰⁴.
- 8. 10.**
37. " " " jos : 3⁹⁹. 30¹. 30⁴. 30⁰¹. 30⁰². 30⁰³.
4⁹⁷. 40¹. 12⁰³. 12⁰³.
50³. 9⁹⁶. (12)⁹⁹. 19⁰¹. 22⁹⁵.
42⁰³. 79⁹⁸.
38. " Unirea : 2⁹⁸. 20². 10². (3)⁹⁵.
39. " Universității : 12⁹⁸(16)⁰³. 20⁰³. 22⁰². 23⁹⁶. ?⁹⁸
40. " Veche : 16⁹⁵. 16⁹⁵. 18⁹⁸. 18⁰⁴. 46⁰⁴.
46⁰⁴. 74⁹⁶. 74⁹⁶.

- Strada Veche : $1^{00}.$ (1) $^{01}.$ (1) $^{02}.$ 6 $^{93}.$ 10 $^{96}.$ 13 ^{96}
 (18) $^{99}.$ 22 $^{99}.$ 24 $^{96}.$ 27 $^{98}.$ (30) $^{97}.$
 41 $^{04}.$ (41) $^{04}.$ 42 $^{03}.$ (45) $^{02}.$
 47 $^{00}.$ 52 $^{03}.$ (52) $^{03}.$
 54 $^{01}.$ 56 $^{97}.$ (56) $^{95}.$ 58 $^{96}.$ 68 $^{00}.$
 71 $^{97}.$ 75 $^{06}.$
16. 18. 22. 24. 45. 47. 52. 54.
(56). 58.
41. „ Vovidenie : 13 $^{96}.$ 13 $^{97}.$ (13) $^{01}.$ 10 $^{98}.$ Curt.
 bisericeii $^{03}.$? $^{97}.$
42. Mahal. Sf. Stefan : (5) $^{01}.$ 16 $^{02}.$ 31 $^{95}.$
43. Piața Sf. Spiridon. 1 $^{03}.$
1. Strada Adunați : 4 $^{02}.$ 4 $^{03}.$ 18 $^{98}.$ 19 $^{02}.$
2. Strdel. Adamache : 2 $^{03}.$ 7 $^{95}.$? $^{95}.$
3. Strada Albă : (1) $^{95}.$ (3) $^{99}.$ 4 $^{03}.$ (6) $^{99}.$ 6 $^{95}.$
 16 $^{99}.$ 17 $^{01}.$ 24 $^{99}.$ 26 $^{99}.$ (27) $^{00}.$
 33 $^{96}.$ (39) $^{00}.$ 40 $^{98}.$ 45 $^{01}.$ (51) $^{98}.$
 (51) $^{03}.$ (53) $^{99}.$ 53 $^{99}.$ 54 $^{01}.$
4. „ Anast. Panu: 2 $^{95}.$ 10 $^{99}.$ 11 $^{01}.$ (16) $^{98}.$ 19 $^{02}.$
 (19) $^{01}.$ 22 $^{01}.$ 25 $^{98}.$ (25) $^{00}.$ (31) $^{01}.$
 (35) $^{97}.$ 35 $^{01}.$ 36 $^{03}.$ 41 $^{01}.$ 46 $^{95}.$
 (52) $^{95}.$ 53 $^{04}.$ (55) $^{99}.$ 59 $^{98}.$? $^{98}.$
5. „ Apeduc : 22 $^{96}.$ 22 $^{98}.$ 22 $^{98}.$ 22 $^{01}.$
 6 $^{04}.$ 8 $^{06}.$ 10 $^{98}.$ (9) $^{04}.$ (11) $^{96}.$ 21 $^{04}.$
 (22) $^{04}.$ (24) $^{96}.$ 32 $^{96}.$ (37) $^{99}.$
 (39) $^{95}.$ 51 $^{04}.$ 59 $^{90}.$
6. 8. 10. 22. (24).

6. Strada Arapului : $7^{97} \cdot 7^{01} \cdot 27^{97} \cdot 27^{97}$,
 $1^{97} \cdot (1)^{96} \cdot (4)^{97} \cdot 16^{00} \cdot (26)^{96}$.
 $36^{03} \cdot 35^{03} \cdot 37^{99} \cdot 41^{96} \cdot 46^{99}$.
 $49^{03} \cdot 57^{97} \cdot 67^{98} \cdot (75)^{00} \cdot 85^{00}$.
 $89^{98} \cdot 99^{97} \cdot 100^{00} \cdot 104^{95}$.
 $(110)^{99} \cdot 112^{02} \cdot 121^{02} \cdot 127^{02}$.
35. 37.
7. „ Bărboiu : $7^{97} \cdot 7^{00} \cdot 30^4 \cdot 5^{95} \cdot (7)^{98} \cdot 12^{99}$.
 14^{97} .
3. 5. 7. 12. 14.
8. S-dela Bărboiu : 5^{03} .
9. Strada Blondelor : $31^{99} \cdot 31^{00}$.
 $9^{97} \cdot (17)^{96} \cdot (17)^{01} \cdot 36^{00}$.
10. „ Brunetelor : $(7)^{04} \cdot (11)^{03} \cdot (17)^{04} \cdot 32^{96}$.
11. „ Bucşinescu : $3^{01} \cdot (14)^{92} \cdot 25^{99} \cdot 27^{95} \cdot (35)^{98}$.
25. 27.
12. „ Canalu : $(4)^{01} \cdot 4^{98} \cdot (14)^{04} \cdot 14^{98}$.
13. „ Cismărie : $3^{96} \cdot 3^{96}$.
 $7^{98} \cdot 13^{03} \cdot 12^{97} \cdot (14)^{97} \cdot 18^{96} \cdot 20^{02}$.
 $33^{99} \cdot 41^{95}$.
12. (14). 18. 20.
14. „ De jos : $1^{01} \cdot 5^{97} \cdot 9^{00} \cdot 27^{98} \cdot 39^{96} \cdot (39)^{96}$.
 47^{01} .
15. „ Dreaptă : 4^{03} .
16. „ Frecău : $1^{04} \cdot 5^{03} \cdot 6^{98} \cdot 11^{01} \cdot 14^{96} \cdot 15^{96}$.
 $21^{02} \cdot 26^{00} \cdot 27^{02} \cdot (37)^{99} \cdot (39)^{97}$.
 $40^{99} \cdot (42)^{95} \cdot 43^{04} \cdot 47^{95} \cdot (53)^{00}$.
 $53^{02} \cdot 71^{96} \cdot 75^{01} \cdot 78^{93} \cdot (82)^{01}$.
 $(87)^{98} \cdot 97^{99}$.
40. (42). 53. (53).
- ***

17. Strada Ghyca-Vodă: 32⁹⁵. 32⁹⁸. 32⁹⁹. 32⁰⁴.
18⁰². 22⁰³. 27⁰⁰. (31)⁰¹. 38⁹⁶.
(38)⁹⁶. 43⁹⁷. 44⁹⁷. 53⁹⁶. 57⁰².
63⁰⁴.
18. „ Gusti : 2⁹⁶. 9⁹⁶.
19. „ Halei : 3⁰². 7⁹⁵.
20. „ Labirint : 4⁰⁰. 4⁰⁰. 10⁰¹. 13⁰⁰. 15⁰¹.
13. 15.
21. „ Lăutari : 7⁰². 9⁰². 10⁹⁵. 29⁹⁷. 50⁹⁵. 51⁰¹.
(64)⁹⁵. 65⁹⁵. (70)⁰¹.
22. „ Mălu : 5⁰⁵. 6⁹⁹. 8^v. 14⁰¹. (16)⁰¹. 17⁰³.
6. 8. 14. (16).
23. „ Mlăștini : 32⁹⁵. 32⁰⁰.
60¹. 129⁷. (14)⁹⁶. 21⁹⁹. 26⁰⁰. 34⁰¹.
50⁰⁴. (66)⁹⁶. 66⁰³.
24. „ Pantelimon: 3⁹⁸. 3⁰⁰. 3⁰³.
5⁹³. 5⁰⁴. 18⁹⁷. 18⁰⁴.
(1)⁹⁶. 3⁰³. 6⁹⁸. 14⁰⁰. 17⁰³. 23⁹⁶.
28⁰². 31⁰⁴. 33⁹⁷. 39⁹⁶. 39⁹⁷. 55⁹⁹.
3. 5. 31. 33.
25. „ Pod de Pătră: 10⁰². 10⁰⁴. 10⁰⁴.
26. „ Pomir : 10¹. 6⁹⁹. (8)⁹⁵. 9⁰³.
27. „ Sarata : 2⁹⁶. 2⁹⁸. 6⁹⁹.
28. „ Sf. Constan.: 6⁹⁹. 15⁰³.
29. „ „ Lazăr : 7⁹⁹⁷. 7⁹⁹⁹. 66⁰⁰. 66⁰⁰.
4⁹⁶. 24⁹⁵. 31⁰³. 33⁰³. 34⁹⁸.
(40)⁹⁵. 46⁰⁰. 47⁰³. 52⁰². (56)⁹⁶.
59⁰³. 62⁹⁸. (62)⁰³. 64⁰¹. (63)⁰¹.
65⁹⁸. (67)⁰¹. (67)⁰³. 70⁰⁴.
(79)⁹⁶. 85⁹⁷. 87⁹⁸.
31. 33. 62. 64. 66. (63). 65.
(67). 85. 87.

30. Strada Taetoare : (4)⁹⁹. 2003. 1995. (21)⁰³. 25⁹⁶
(25)⁰⁰.
31. " Trancu : 8⁹⁸. 7⁹⁶. 9⁹⁷. 12⁹⁷. 18⁰². 19⁰⁰
29⁹⁵. 31⁹⁹.
7. 9. 29. 31.
32. " Vaduvelor : 26⁹⁵. 26⁹⁵.
20². 6⁰². 10⁰⁴. 22⁰².
33. " Voinicilor : 1⁰². 2⁰⁰.
34. " Zlătaust : 1⁹⁸. 12⁰³.
35. Mah. Adunați : 49⁷. 4⁰⁰. 5⁹⁹. 5⁰⁰.
7⁹⁸. 19⁹⁸. 24⁹⁵.
36. " Lăutari : 49⁷. 9⁰⁴. 11⁹⁸. 29⁰². 40⁰¹. (41)⁹⁸.
5. 7.
45⁹⁸. (64)⁹⁹. 64⁰⁴. 66⁹⁸. 83⁰⁴.
85⁹⁷.
9. 11. 64. 66. 83. 85.
37. " Mlaștini : 6⁹⁹. 8⁹⁸. 12⁹⁹. (32)⁰⁰. 33⁹⁶.
(44)⁹⁹. 55⁹⁷.
6. 8.

DESPĂRTIREA V.

1. Strada Alistar : 2⁹⁸. 3⁰⁰. 19⁰⁰.
2. " Apelor : 2⁹⁵. 2⁹⁶. 2⁹⁷. (2)⁰¹.
7⁰¹. 15⁹⁹.
3. " Baci : 7⁹⁶. 7⁹⁸.
1⁰⁴. 4⁰². 6⁹⁶. 14⁹⁸. 16⁹⁶.
4. 6. 14. 16.
4. " Baș-Ceauș : 13⁰². 13⁰³.
8⁹⁹.

5. Strada Bălușescu : 2⁹⁶. 2⁹⁷. 2⁹⁹.
4⁰⁰. 6⁹⁶. 8⁹⁷.
2. 4. 6. 8.
6. „ Brândușa : 2⁰¹. 5⁰⁴. (12)⁰². 21⁹⁶. 22⁹⁶.
24⁹⁵. 31⁹⁵. 33⁰². (34)⁰⁰. 36⁹⁶.
40⁹⁶. 41⁹⁹. 42⁹⁵. 50⁹⁶. 55⁹⁷.
60⁹⁶. 64⁹⁹.
22.24.31.33.34.36.40.42.
7. „ Brudea : (10)⁰². 24⁰⁰. 28⁹⁶. (44)⁰². 46⁹⁸
44.(46)
8. „ Bularga : 18⁹⁶. 18⁹⁷.
21⁹⁵. 23⁹⁵.
21.23
9. „ Bulgară : 2⁹⁸. 2⁰⁰.
(3)⁰². (4)⁰³. 5⁰². 7⁰³. 10⁰⁴. (13)⁰⁰
13⁰⁰. 15⁰⁰. 20⁹⁶. 27⁰³. 37⁰⁰. 39⁹⁵
38⁰⁰. 51⁰⁴. (68)⁹⁹. (70)⁹⁸. 74⁹⁵.
5.7. 13. 15. 37. 39.
10. „ Calarași : 10⁹⁸. 10⁰². 25⁰². 25⁰³.
7⁰³. 13⁹⁶. 29⁹⁹.
11. „ Ciric : 40¹. 6⁰⁰. 14⁰⁴. 45⁹⁵. ?⁹⁶. ?⁹⁸.
4. 6.
12. S-dela Ciric : 14⁰². 24⁹⁹.
13. Strada Ciurchi : 29⁹⁵. 29⁹⁶. 29⁹⁷.
38⁹⁶. 38⁰¹. 86⁹⁸. 86⁰⁰. 111⁹⁸.
111⁰³.
104. 45⁹⁷. 46⁹⁸. 71⁹⁶. 73⁰¹. 84⁰³.
85⁰². 88⁹⁷. 92⁹⁸. 93⁰³. 94⁹⁷.
100⁹⁹.
71.73.

14. Strada Cuza.Vodă : 34⁹⁹. 34⁰². 34⁰⁴.
 40³. 79⁷. 13⁹⁵. (12)⁹⁵. 14⁰⁰. 19⁹⁶.
 23⁰⁰. (29)⁹⁹. 31⁹⁸. 30⁹⁹. 37⁹⁷
 (46)⁰⁴. 55⁹⁷. 59⁰⁰. (60)⁰¹. 67⁰⁰
 69⁰⁰. 72⁰⁰. 77⁹⁷. 81⁹⁷. 112⁹⁹. (?)⁹⁵
(12). 14. 67. 69.
15. „ Dăncinescu : 5⁹⁷. 6⁹⁶. (6)⁹⁵. 7⁰⁴. 8⁹⁸. 9⁹⁶.
5. 7. 9. 6. 8.
16. S-dela Dăncinescu : 6⁹⁸. 13⁹⁹.
17. Strada Daraban : 5⁹⁸.
18. „ Deliu : (2)⁰¹. 2⁰⁴. 5⁰⁴. 6⁹⁸.
19. „ Dragoș : 5⁹⁹. 14⁹⁵. 23⁰².
20. „ Eternitatea : 25⁹⁵. 25⁹⁸. 26⁹⁶. 26⁹⁹. 28⁹⁸.
 28⁰⁴.
 7⁹⁵. (7)⁰⁰. 99⁹. 35⁹⁹. (58)⁹⁷.
 (66)⁹⁵. 66⁰⁰. 70⁹⁶. 78⁹⁵. (80)⁹⁷.
 80⁹². 92⁹⁸.
7. 9. 26. 28.
21. „ Florea : 1⁹⁷. 1⁰¹.
 2⁹⁸. 4⁰¹.
22. „ Frintă : 1⁰¹. 2⁹⁵. 50⁰⁴.
23. „ Fulger : 7⁹⁶. 7⁹⁶. 7⁹⁸.
 4⁰³. 6⁹⁸. 17⁹⁶. 18⁹⁶. 20⁰⁰. 21⁰⁴
4. 6. 18. 20.
24. „ Gălățanu : 3⁹⁵. 3⁹⁵.
 5⁹⁶. (8)⁹⁷. (8)⁰¹.
3. 5.
25. „ Jelea : 3⁰⁰.
26. „ Marta : 2⁹⁹. 2⁰¹.
 7⁹⁹. 21⁰¹. 27⁰⁴. (28)⁹⁸. 44⁹⁶. 70⁹⁷
27. „ Măcărescu : 4⁰⁰. ****

- 28 Strada Mărăcineanu: 22^{03} .
- 29 " Misai : $6^{98} \cdot 6^{02} \cdot 6^{03} \cdot 6^{04}$.
 $4^{97} \cdot (6)^{95} \cdot 10^{97} \cdot 12^{01}$.
4. 6. 10. 12.
30. " Mizil : $3^{95} \cdot 9^{97} \cdot 10^{97}$.
31. " Móra de vînt: $30^{97} \cdot 30^{98}$.
 $(1)^{99} \cdot 10^{97} \cdot (16)^{96} \cdot 19^{96} \cdot 20^{02}$.
32. " Nicorița : $10^{03} \cdot 12^{01} \cdot 26^{95}$.
10. 12.
33. " Oancea : $2^{96} \cdot 3^{99} \cdot 21^{97} \cdot 34^{96} \cdot (34)^{02} \cdot 36^{97}$.
34. " Pașcanu : $22^{97} \cdot 22^{04}$.
 $5^{98} \cdot (21)^{01} \cdot (26)^{98} \cdot 27^{03}$.
35. S-dela Pompieri : $3^{96} \cdot 3^{98}$.
36. Strada Plăcerilor : $3^{95} \cdot 3^{95} \cdot 3^{04}$.
 $1^{99} \cdot 1^{99}$.
 $(4)^{04} \cdot 7^{97}$.
1. 3.
37. " Prăpastia : $6^{95} \cdot 8^{96} \cdot 16^{95} \cdot 22^{99}$.
6. 8.
38. " Răchiți : $2^{04} \cdot 4^{00} \cdot (6)^{99} \cdot (7)^{01} \cdot 8^{98} \cdot 12^{95}$.
 $: 15^{00} \cdot 58^{97}$.
39. " Rojnița : $4^{98} \cdot 4^{00}$.
 $(2)^{99} \cdot 5^{04} \cdot 13^{01}$.
40. " Rufeni : $2^{96} \cdot 6^{95} \cdot 13^{96} \cdot 17^{99} \cdot 19^{96} \cdot 29^{04}$.
 $(29)^{99} \cdot (29)^{02} \cdot 31^{96}$.
17. 19. 29. 31.
41. " Salhana : $16^{95} \cdot 28^{95} \cdot 46^{97} \cdot 56^{01} \cdot 60^{01}$.
 $(62)^{01}$.
42. " Spancioe : $9^{97} \cdot (26)^{04} \cdot 30^{00} \cdot (32)^{04}$.

43. " Stejar : $3^{97} \cdot 5^{02} \cdot (5)^{02} \cdot 9^{01} \cdot 15^{99} \cdot 25^{97} \cdot 31^{01}$
 $39^{01} \cdot 40^{04} \cdot 44^{95} \cdot 58^{00} \cdot 60^{01} \cdot 64^{97}$
 $(66)^{98} \cdot 72^{97} \cdot 74^{99} \cdot (76)^{04}$
3.5.58.60.64.(66).72.74.(76).
44. " Stroici : $2^{95} \cdot 2^{04}$
 40^3
2. 4.
45. " Tatarăși : $38^{95} \cdot 38^{96} \cdot 38^{96} \cdot 38^{96} \cdot 38^{98}$
 $14^{00} \cdot 14^{02} \cdot 14^{02}$
 $(2)^{01} \cdot (8)^{01} \cdot 21^{97} \cdot 27^{97} \cdot 28^{96}$
 $(38)^{99} \cdot 42^{98} \cdot 46^{96} \cdot 51^{00} \cdot 60^{04} \cdot 63^{95}$
46. " Trompeta : 6^{00}
47. " Tufescu : $12^{00} \cdot 12^{02}$
 $4^{99} \cdot (4)^{99} \cdot 9^{97} \cdot 10^{98} \cdot 11^{96} \cdot 14^{96}$
9. 11. 12. 14.
48. " Vânători : $(1)^{96} \cdot 8^{92}$
49. " Vintu : $4^{95} \cdot 4^{99} \cdot 30^{98} \cdot 30^{01}$
 $6^{98} \cdot 7^{04} \cdot 9^{97} \cdot 13^{04} \cdot 15^{97} \cdot (32)^{99}$
 $(32)^{04}$
4.6.7.9.13.15.30.(32).
50. " Vladimirescu : $15^{99} \cdot 22^{02} \cdot 24^{96}$
22. 24.
51. " Tuțora : $(5)^{99} \cdot (6)^{01} \cdot 15^{96}$
52. " Șapte ómeni: $1^{96} \cdot 6^{97} \cdot 9^{98}$
53. " Șipotelui : $3^{95} \cdot 3^{01} \cdot 3^{01}$
 $2^{97} \cdot 2^{99} \cdot 4^{03} \cdot 4^{04}$
 $1^{96} \cdot (3)^{01} \cdot 7^{04} \cdot (10)^{03}$
1. 3. 2. 4.

54. Calea Simbetei : 1999. 33⁹⁵. 35⁹⁷.
33. 35.
55. Mahal. Armeană : 13⁹⁵. 13⁰³.
297(3)⁰⁴. 704. 896. 1096. 1596² 196
(23)⁰⁰. (26)⁹⁷. 30⁹⁸.
56. Piața Cuza-Vodă : 10². 10².
(1)⁰³. 30⁰.
1. 3.

CONCLUZIUNI

1. Tuberculoza face numeroase victime în orașul Iași. Cercetările noastre pentru o perioadă de 10 ani (1895—1904) stabilesc frecvența deceselor ce dă această boală în raport cu sexul, vrîsta, naționalitatea, profesia și locuința decedaților.

2. Mortalitatea medie anuală de tuberculoză este de 32·56 la 10000 locuitori.

3. Tuberculoza ni-a cauzat un număr de decese de 2 ori mai mare de cât toate boalele infecțioase, luate la un loc pentru aceeași perioadă.

4. Barbații mor într'o proporție mai mare de cît femeile.

5. Pentru barbați decesele de tuberculoză sunt mai frecvente la vrîsta de 41—70 ani, pentru femei de la 21—40 ani.

6. Populația ortodoxă dă pe an 37·59 decese la 10000 locuitori, cea mozaică numai 22·54, în termen mediu.

7. Din cele 413 strade ale orașului, 204 nu au dat nici un deced de tuberculoză în timp de 10 ani; în schimb pe 43 strade s'au produs în acest interval 839 decese datorite tuberculozei. Pe aceste strade se găsesc unele locuințe, în cari decesele de tuberculoză se re-

petă precum și multe decese în grupe de case vecine; lista anexată la sfârșitul lucrării arată locuințele cari pot fi considerate ca focare de tuberculoză.

S. Constatările făcute impun să se ia măsuri nouă de aparare și de luptă în potriva tuberculozei din orașul Iași, de oare ce cu mijloacele actuale, mortalitatea cauzată de această boală se menține aproape neschimbată de la 1895 înainte.

Văzută, bună de imprimat

Președintele tezei

Prof. Dr. G. Proca

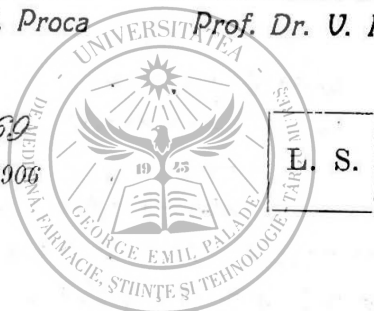
Văzută de noi

Decanul Facult. de Medicină

Prof. Dr. U. I. Bejan

No. 569

14 Iunie 1906

CHESTIONAR

- Anatomie descriptivă.—Mușchii cefei.
« patologică.—Valoarea Cytodiagnosticului
in exudatele seroase.
Anatomie topografică.—Regiunea foselor nazale.
Bacteriologie.—Reproducțiunea Bacteriilor.
Chimie medicală.—Hydrocarburile întrebuințate in
medicină.
Clinica chirurgicală.—Fracturi costale.
Clinica dermato-Sifilitică.—Șanceru simplu.
Clinica medicală.—Morbul lui Bright.
Clinica și patol. infant.—Paralizie infantilă.
Clinica mentală și Psihiatrie.—Paralizie genera-
lă progresivă.
Clinica și Teorie oftalmologică.—Exoftalmia.
Clinica obstetrică.—Descrierea actului parturitiunii.
Chirurgia operatorie.—Ligatura subelaviarei, por-
țiunea supraclaviculară.
Farmacologie și materie medic.—Drogurile vegetale
emostatice.
Fisiologii.—Licidele acide din organismul carni-
voarelor.
Fisica medicală.—Refracțiunea luminei prin lentile.
Patologie chirurgicală.—Erisipel.
Hystologie și embriogenie.—Reducțiunea cromati-
nei la ovocite și spermocite.
Medicina legală.—Responsabilitatea medicală.
Higiena.—Purificarea apei de băut prin mijloace
chimice.
Pathologie și terapie gener.—Clasificarea boale-
lor, Etiologie.
Pathologie internă.—Meningită cerebro-spinală.
Therapeutică.—Tratamentul Scarlatinei.
Zoologie și Botanica med.—Insectele ce servesc
ca agent de transmisiune a boalelor infecțioase.